

310869

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 21-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, చైత్రమాస భూపాల ద్వితియ ౨.

No. 17
సంచిక ౧౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంవత్సర చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారడోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల దాపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును దుద్ధగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విచేశములో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండుదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెటివీధి మదరాసు.

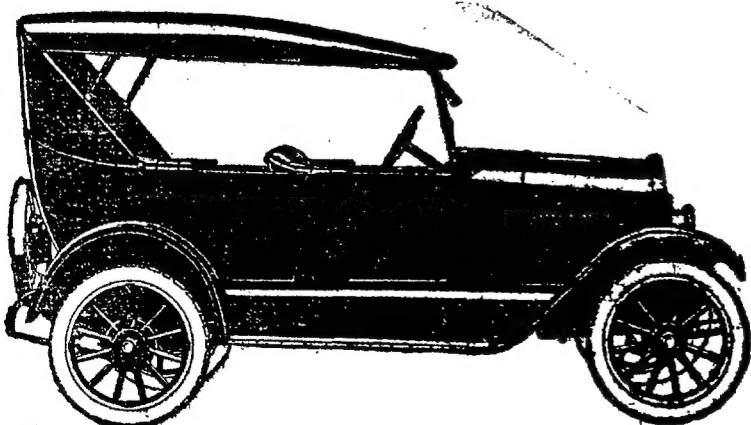

డూరన్టు

డూరన్టు గడచిన 35 సంవత్సరములనుండి కలుమోస్తగులలో
బుడ్లను తయారుచేయుచున్నను కడకట ఎట్టిలోపములు లేక మిక్కిలి
శ్రేష్ఠమైన బండిని తయారుచేయ గలిగెను, దానికే తనవేరును
పెట్టెను, ఆబండియే

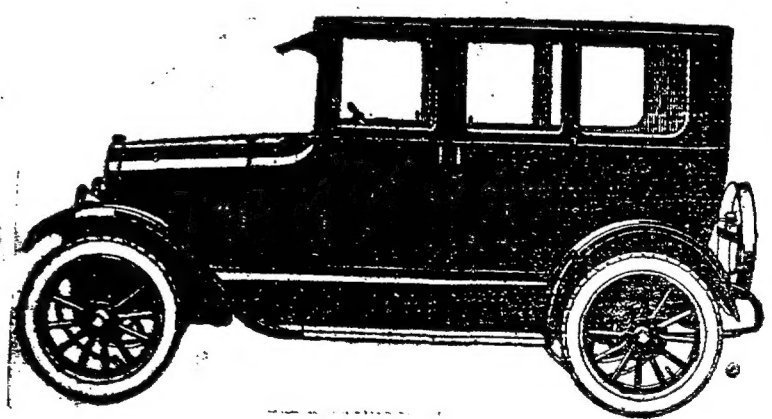
డూరన్టు అని పిలువబడుచున్నది.

రగ్ బి 15.6

రగ్ బి టూరింగు

... రు 3,000

రగ్ బి నెడాన్

... రు 4,500

స్వాభావికమైన గురుతులు

కాంటినెన్టల్ రెడ్ సీలు మోటారు.
సిమ్పు హై లెన్స్ మాగ్నెటో.
ఆటో-లైట్ ఎలెక్ట్రిక్ స్టార్టింగ్ థర్మో.
స్పయిసరు యూనివర్సల్ బాయిల్డ్.
లోమోకెన్ ఆక్సెల్టర్, బేసింగులు
హైలర్బుసు వ్యూకుషన్ ఫీడ్ టాంకు.

ధరలు

కూప్

... రు 4,250

కమ్మర్షియల్ చస్సెస్

... ,, 2,300

SPENCER & Co. Ltd. MADRAS & BRANCHES

బంగారు వెండి వగైరా ఏ లం నో టీ సు

తిరుమల తిరుపతివగయిరా జేవసానము లలో 1924 వ సం॥ జనవరి నెల మొదలు 1924 వ సం॥ మార్చి నెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరా వస్తువులు యాదిగన కనుపరచినవాటిని 1924 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 23 వ తే॥ బుధవారం మొదలు తొలగి జేవసానం ఖజానావద్ద ఆదికమున్ను తిరు వాత యేలు పూర్తి అయ్యెనవరకు ప్రతిదినము ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలంలో ఫలాలు చేయకొనునారు జేవసానం కచ్చేలో ముందుగా రూ॥ 100-0-0 యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో ఫలాలు చేయవలసివది.

యేలములో ఫలాలు ఖాయపరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీవిచారణ కర్తలువారి మం జూరు వుత్తరపు సాదరైన తేదీ లాగాయతు 30 దినములలోపల ఫలాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొవలయును అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియడల వాయిదామీరిన తేదీ లాగాయతు 30 దినములవరకు ఫల లాట్లను, అమానత్తులోవుం చడగునను. అట్టి రోజులకు దినం 1 కి లాట్లు 1-కి రూ॥ 2 యలు రెండు రూపాయలు జరిమాన చెల్లిం చి లాట్లు పుచ్చుకొవలయును. అందుకు తప్పిన యెడల ఫల లాట్లను మరుయేలం వేయించి అందు చే జేవసానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమ ప్రకారం అసల్ ఫలాలు వారువద్దనుంచి వసూలుచేయ బడును.

- (1) బంగారు దీపా 1-కి 80 రూ॥ మునకునకు తు 1822
- (2) బంగారు వాణ్యముల లాట్లుగా రకములు 8
- (3) వెండి దీపాకు 1000 రూ॥ మునకునకు తు 11864
- (4) వెండి వాణ్యముల లాట్లుగా రకములు 2
- (5) హరిహరపాతములు రూ॥ 11511
- (6) తే॥ దీపాపాతముల ఫలాకు 1000 మునకునకు రూ॥ 2879
- (7) తే॥ దీపాపాతముల వకలాట్లుగా రూ॥ 462/-
- (8) తాం॥ పాతముల వకలాట్లుగా రూ॥ 1622
- (9) రాగిదీపా పాతముల వకలాట్లుగా రూ॥ 205
- (10) వస్తువులు కర్తలము
- (11) కర్మావధిగైరా జిరిగి విల్లరసామానులు

జేవసానం జిఫీసు
తిరు వ తి. (Sd) C. DORASWAMIYA
16/4/24 Dewan Peishkar.
10౫ విచారణ కర్తలవారు.

ప్రకటన

నేనున్నా యెలూరగ్రామ కాపురస్తులు రాజశ్రీ, నున్నా నాగేశ్వరరావు 2 నున్నా మల్లి కార్జనుడు, 3 నున్నా గంగరాజు, 4 నున్నా శంకరేశ్వరం, 5 నున్నా భీమరాజు, 6 కొండ్లూరి నారాయణరావుగారున్నా కలసి మోతే నర సింహరావు పవరుపేటకొట్టు అనేపేటలోనా క్షేమబడితో కిర్యానాయులు వగయిరా ఆయుగ్గు ప్లాపారమున్నా అకరదినసులు సహింప వ్యాపార పన్ను విధించునట్లుగా వ్యాపారం 3-24 వ తేదీ తుదిగా విలిగింపబడెనట్లుగా నడరు ప్రభుత్వముకు గున్యవలసి బాకీలు నాకుమూలమే కట్టించవలెను యీ సంగతి సదగు ధరం తో రోజున చేసిన వాండరు గమనించ కోరు

మోతే నరసింహరావు

జులూరు, నిన్ను పేట అందే గుండెల్లి యెట్లెలు.

రంపపితూరి కేసులు

గామములదొరకేసు విచారణ

(స్వకీయవిలేఖరి)

(ఏప్రిల్ 14-వ తేది సంచిక తరువాయి)

విశాఖపట్టణము, ఏప్రిల్ 12 :- ప్రభుత్వము పక్ష మున ఒకటవ సాక్షి యన్. గణేశ్వరరావుగారి తరువాయి సాక్ష్యము.

1922 వ సంవత్సరము ఆక్టోబరు నెలలో కేసులకు సంబంధించిన వార్తాపత్రములను యేర్పాటుచేయడమయినది. పితూరి లేచిన క్రొత్తదినములలో గ్రామఉద్యోగియులు పితూరిదాద్ల చూరాను కనిపెట్టుచు వారిరాకపోకలను గూర్చి పోర్టులవ్రాయుటలో పూర్తిగాయండుటచే వారి రిపోర్టులను గురించి పితూరిదాద్ల పేర్లవ్రాసి చేయుటకు ఆవకాశము కలిగియుండలేదని సాక్షి చెప్పెను. ఇదివరకు రెండుపర్యాయములు విచారణకాబడ్డ మొదటి రెండుకేసులలో వాఖలుపదవికాగితముగొన్ని సాక్షియొక్క కచ్చేలో యుండిపోయినవి. వాటిని ఈకేసులో వాఖలుచేయడ మయినది. పితూరిలో పితూరిదాద్లచే చంపబడ్డ పోలీసుఉద్యోగియుల. కేసులను గూర్చిన మరణపంచాయితీ జరిపియుండలేదు చాలా సందర్భములలో ఇట్టి పితూరిలోచనిపోయినవారి కేసులు లనుగూర్చి వైద్యాధికారులే తుపాకిగుండుదెబ్బచే ఆయావృద్ధ్యోగియులు చనిపోయినట్లు తెలిపియుండిరి.

సుమర్ల పెద్దబ్బాయి అనునాతడు నడిమిపాలెము గ్రామ మున్ను. ఇచ్చటనే వకటవ ముద్దాయవల్లదొర నికసింపుచుండెడివాడు. ఈగ్రామమున్నునకు (సుమర్ల పెద్దబ్బాయికి మల్లుదొర పేరెల్లుడు. మల్లుదొర తన గ్రామమున నడిమిపాలెమునకు రాకపోకలనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి భోగట్టా నివ్వలేదని ఈ గ్రామమున్ను (మల్లుదొర పేరెమ్మా) శిక్షింపబడెను. రెండవ ముద్దాయా మాకవరముమరా కరభన్న పాలెముగ్రామం కాపు. రెండు, దీనికి మరాదారుగా (1922 సంవత్సరంవరకున్న పన సలపెద్దిపదాలు పితూరిదాద్లను దాచెనని శిక్షింపబడెను. గ్రా మాధికారులున్ను, మరాదారున్ను, పితూరిదాద్ల మట్టలో కలిసి యుండుటచేత, ఏతేదీని ఏముద్దాయ పితూరిలో చేరినాదో తెలుసుకొనుటకు తన ఆధారములుగాని, ఇతర రిపోర్టులు గాని లేవు.

క్రాసుపరీక్షలో సాక్షి ఇట్లు నడిచెను:—ప్రోసెక్యూషన్ నుకోరకు ప్రభుత్వమువారికి, తరఖాస్తు, ఏపితూరిదాయను దొర కక పూర్వమే పెట్టుకొనబడెను. కాని ఫలాని పితూరిలో పాల్గొనుచున్నాని కొందరిపేర్లు తెలియవచ్చు చుండుటయేగాక ఇతరదర్యాప్తు, కలిగినవలె వారిపేర్లమూత్రము అప్పడవచ్చుదు తెల్పివచ్చుచుండెను. ఎవరినిగూర్చి నిశ్చయమయిన భోగట్టా తెలిసిందో వారిపేర్లమూత్రము ప్రోసెక్యూషన్ జాబితాలో చేర్పడ మయినది.

ముద్దాయా కీలు:—మీరు ఆజాబితాలో 2, 3, 5 ముద్దాయాలపేర్లను చేర్చునుంటిరా!

సాక్షి:—ప్రో సెక్యూషన్ దరఖాస్తు చేయకాలమున కు ఈ ముద్దాయాలు ఫితూరిలో పాల్గొనుచున్నారని నాకు తెలియును గాని వారిపై ప్రో సెక్యూషన్ ఉత్తరువులను తెప్పించు కొనుటకు తగిన ఆధారములు ఏమిన్నీ లేవు. కొంతకాలము వరకే ఫితూరిలోనుండి 4 గురు ఫితూరిదాద్ల ఇండియన్ క్లబ్ స్మృతి 143 సెక్షన్ క్రింద గూడెము మేజిస్ట్రేటువల్ల శిక్షింపబడిరి.

ముద్దాయా కీలు:—చక్రవర్తిగారిపై యధము చేయుటకై రాజుగారికి 2 మొదలు 6 ముద్దాయలు మట్టచేసిరిని తెలుపుటకు మీకేమైన ఆధారము లున్నవా?

సాక్షి:—2 మొదలు 6 ముద్దాయలు రాజుగారికి కలిసి ప్రభుత్వముపై యధము చేయుటకు మట్టచేసిరిని తెలుపుటకు ఎట్టి డైరెక్టు సాక్ష్యమున్ను లేదు.

ముల్లుదొరము:—తాను దొరతనములాగి కొనుట

కరభన్న పాలెము మరాదారున్ను, నడిమిపాలెము గ్రామ ముననున్న కరసి 1 వ ముద్దాయ మల్లుదొరలెటూకు మరాను లాగుకొనెను గూడెము మేజిస్ట్రేటు ఆయన బాప్టియన్ గారిని ప్రోత్సహపరచిమో సాక్షికి తెలియదు. కాని ఇదివరకు 1 వ ముద్దాయా మల్లుదొరకు చెందియున్న భూములు ప్రభుత్వము నడిమిపాలెము గ్రామముననుగా నున్న సుమర్ల పెద్దబ్బాయి అను కరభన్న నున్నట్లు సాక్షికి తెలియను. కరభన్న పాలెము మరా వారు ఆయన పనసల పెద్దిపదాలు, గామసోదరులు భూములు లాగుకొనుటలో కారకుడేమో సాక్షికి తెలియదు.

మూడవముద్దాయా తరనుగా పితూరిలో తుపాకిని పట్టుకొనుచుండెననియును 2, 4, 5, 6 ముద్దాయలు 2 కప్పడు మూటలను మోయుచుండిరినియును ఒకప్పడు చిన్న ఆయుధములను మోయుచుండిరినియును మాత్రము సాక్షికి భోగట్టావల్ల తెలియవచ్చెను. సాక్షికి ఫితూరిదాద్లనుగూర్చి తెలుపుచు వచ్చిన రిపోర్టులు అన్నియు పోలీసు ఉద్యోగియులనుండియే వచ్చుచుండెడివి. కాని గ్రామ ఉద్యోగులనుండి రాలేదు.

సాక్షి:—మల్లుదొర గారు చంపబడిన దమన శిల్లి పూటి పోరాటములో 2 మొదలు 6 ముద్దాయలు ఫితూరి దాద్లతో నున్నట్లు సాక్షికి ఎట్టి భోగట్టాయు రాలేదు.

అనుమానమునకు ఆధారములు: మల్లుదొర నేరము

గూడెముతాలూకా మేజిస్ట్రేటు శిక్షింపబడి కొంత కాలమువరకు మాత్రమే ఫితూరిలో పాల్గొన్న నల్లరు మనుష్యులు చెప్పిన భోగట్టావల్లతప్ప ఏవిధమైన తదితర భోగట్టాలవల్ల గాని వై బ్రిటిషు ఉద్యోగియులను చంపిన పోరాటములో మల్లుదొర పాల్గొన్నట్లు సాక్షికి తెలియదు.

2 మొదలు 6 గురు ముద్దాయలు పోలీసుస్టేషనులు దోపిడి చేయుట వగైరా ఫితూరాదాద్లచేసిన పనులలో పాల్గొన్నారేమో సాక్షి కాగితములు చూచినగాని చెప్పలేదు.

పట్టుబడి నరకపట్టణము సబుజెయిలులో నుంపబడిన ఖయి దీలు సబుజెయిలు నూతనగర్లకు తీసుకొని రాబడ్డప్పుడు పయి వారికి అగపడుదురు.

మూడవముద్దాయా నుంకరిపోతయ్య తుపాకినిపేల్చ గల్గినట్లు సాక్షికి ఏరిపోర్టున్ను వచ్చియుండలేదు.

కోర్టు:—వకటవముద్దాయ మల్లుదొర, రాజుగారి ముఖ్య అనుచరు డైనట్లు మీకెట్లు తెలియను?

సాక్షి:—రాజుగారికి మల్లుదొర ముఖ్య అనుచరుడని చెప్పుటకు కారణము మల్లుదొర ఫితూరిలో ఎక్కువ ప్రాముఖ్యతకలిగి పనిచేయుటయు అయియున్నది. రాజుగారు మల్లుదొరను ముఖ్యఅనుచరుని రీతినే చూచుచుండిరి. ఇదివరకు పట్టుబడిన ఫితూరాదాద్ల రాజుగారు గంటముదొరను మల్లుదొరను, తమ ముఖ్య అనుచరులుగ ఏర్పాటు చేసినట్లు చెప్పుచుండిరి. మాకు వచ్చిన భోగట్టావల్ల గంటము దొరయున్ను మల్లుదొరయున్ను ఫితూరిలో మనుష్యులను చేర్చినట్లున్ను సామగ్రిని పోగుచేసి నట్లున్ను తెలియవచ్చుచున్నది. ఫితూరి ప్రారంభములోనే మల్లుదొర ఫితూరిలో చేరెను.

ముద్దాయాలు ఫితూరిలో చేరుట

1 వ ముద్దాయా ఆరంభముననే ఫితూరిలో చేరెను. రెండవ ముద్దాయా ఫితూరి ప్రారంభమున రెండవదినముననే చింతెట్టి స్టేషను దోపిడికాలములో చేరెను. మూడవముద్దాయా కూడా అప్పుడే చేరెను. నాల్గవముద్దాయా 31-5-23 తేదీని ఫితూరిలో చేరెను. 5 వ ముద్దాయా 30-1-22 తేదీని చేరెను. రమారమి 29-8-23 వ తేదీ నవిహమున 6 వ ముద్దాయా ఫితూరిలో కలిసెను.

ముద్దాయాలు కట్టుబడుట

1 వ ముద్దాయా (మల్లుదొర) 18-9-23 తేదీని పట్టుబడెను. 2 వ ముద్దాయా 14-9-23 తేదీని పట్టుబడెను. 3 వ ముద్దాయా 5-12-23 తేదీని పట్టుబడెను. 4 ముద్దాయా 2-12-23 తేదీని పట్టుబడెను. 5 వ ముద్దాయా 18-12-23 తేదీని పట్టుబడెను. 6 వ ముద్దాయా 2-12-23 తేదీని పట్టుబడెను.

శ్రీరామరాజుగారి కుగ్రామవాసము

తరువాత ప్రభుత్వపక్షమున 2 వ సాక్షి:—లగుడు సత్య నారాయణ (గ్రామమున్ను కృష్ణాదేవిపేట) సాక్షి కృష్ణాదేవిపేట గ్రామమున్ను. ఆల్లూరు శ్రీరామరాజుగారు (ఫితూరి నాయకుడు) సాక్షి గ్రామములోనివనించుచుండెవాడు. ఆయన జ్యోతిష్యుడు చెప్పుచు ప్రజలకు మహూర్తములను పడికెట్టుడు కాలతేషము చేయుచుండెను. మట్టుప్రక్కల గ్రామస్థులు అనేకమంది ప్రతిదినము ఆయన దర్శనమునకు వచ్చుచుండెవారు. ఆయనకు పాలను, ఫలములను అర్పించుచుండెవారు. రాజుగారు ఒక నహాయనిరాకరణోద్ద్యమమునకు పంచాయితీ కోర్టును పోషించినారు.

పితూరి ప్రారంభముగునను వార్తలు

ఒకానొక దినమున రాజుగారు ఫితూరి లేవదీయుటకు ప్రయత్నించుచున్నట్లు సాక్షికి తెలియవచ్చెను. వెంటనే సాక్షి ఆవార్తలనుగూర్చి గూడెము మేజిస్ట్రేటు గారికిని, క్రిష్ణాదేవిపేట సబుజెన్ స్పెక్టరుగారికిని రిపోర్టు చేయడమైనది. రిపోర్టులందినతరువాత తాలూకా మేజిస్ట్రేటును పోలీసు నూపరింతుండెంటుగా గున్న కృష్ణాదేవిపేటకు వచ్చి ఫితూరిగూర్చి భోగట్టాలనుజరిపి

సీతారామాచార్య బ్రదర్సు,
హిందూమూలిక వైద్యసానము రాజమండ్రి

సంభవత్యం సంభవత్యే ద్విత్వం ద్విత్వసీకృతం
సంభవత్యం సంభవత్యే ద్విత్వం ద్విత్వసీకృతం

చ. ౬-౫ నివారణ చిట్టకలయ.

నిమ్న 18 ఏ ప్రేమః—ఈ బ్రాహ్మ విధమున యిందెయ్య
గెడిటులొ ప్రతి పుష్పము. కానకాళి. — బ్రాహ్మ కానక
సప్తమ నియోజకవర్గముల కట్టియు కాయారుచేయుటకు శుభయో
గింపబడు నిబంధనలే కొన్ని మార్పులతో స్త్రీయ కాన్యము
నియోజకవర్గమువారి పట్టిమను తయారుచేయుటకు కూడ చేయు
ను అట్టి ప్రతిపదము. మార్పు చేయబడిన నిబంధనలు
ప్రతిపదము. (అ. ప్రె)

స్వరాజ్యపక్షము - కార్మిక
ప్రభుత్వము

323 Thambu Chetty Street,   MADRAS.

2 కాంపౌండు 15-1-20 (సంస్కరణాః)

బీ.ఎస్. నారాయణ రెడ్డి }
 బీ.ఎస్. నారాయణ రెడ్డి }
 బీ.ఎస్. నారాయణ రెడ్డి }

ఆంధ్ర పత్రిక

రక్షాక్షేత్ర సంవత్సరాదిసంచిక

తయారయినది

పక్షనేనన సంవత్సరాదిసంచిక తయారై చందాదారులకు పంపిణీకరణముగా కంపుట ప్రారంభించినాము. చందాదారులు త్వరితగతిన స్వీకరించెదరని ప్రార్థించెదము.

సంవత్సరాదిసంచిక అక్టోబరు లేని చందాదారులు దయచేసి ముందుగా తెలిపి యెడల ముకు బొంబులు పంపింపగ గాకుండును.

వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 21 వ తేది

సోమవారము

నా న్యః పంథా

అసహాయ మార్గముపట్ల గాంధీమహాత్ముని గల ప్రజలవిశ్వాసము, యీ వారపు యంగుళియో పక్షకతో వ్యక్తమగుచున్నది. హైందవ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి కలుమార్గములున్నను, అసహాయ మట్టిమార్గములతో మోటియని తలచెడివా రున్నను, మహాత్ముడుమాత్రము గమ్యస్థానము జేరట కిది యొక్కటియే మార్గమని భావించుచున్నాడు. అయినను, భిన్నాభిప్రాయములుగలవారిపట్లమాత్రము అసహాయవాదులు కష్టపహనముతో మెలగవలయునని మహాత్ముని యుద్దేశ్యము. ఇట్టిసహనము లేనిచో, స్వరాజ్య సిద్ధి గగనకుసుమ మగును. శ్రీవిభజనాహ్వానపద్ధతి స్థూలదృష్టితో జూచిన నవజయము గాంచినట్లుల గనుపించినను, సూక్ష్మదృష్టితో జూచిన జయము గలిగె నని తోచకమానదు. శాసనసభాబహిష్కారమువిషయమై మహాత్ము డిపుడు తనయభిప్రాయము దెలుపకబోయినను, సంస్కరణముల వ్యామోహమును అన్ని పక్షములవారి హృదయమునుండి బొద్రోలెనటకు సందియము లేదు. ప్రస్తుతసంస్కరణముల నుపయోగించి యుండుకు నకువనెంచెడివారకుగ గనుపించుచున్నారు. స్వరాజ్యసిద్ధివలననే మోక్షము చేకూరు ననెడిభావము మితవాదులను సయితము ఆసహించినది. శాసనసభలద్వారా, ప్రజాభిప్రాయసిద్ధి గలుగుట కలలోనివార్తయని, వెల్లడియయినది.

ఇటులనే, పాఠశాలా బహిష్కారమును న్యాయస్థానబహిష్కారమును ఒకవిధముగ నపజయము పేరొకవిధముగ జయముగాంచెనని, మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. పాఠశాలలును న్యాయస్థానములును ఖాళీగాకపోయినను, వీని నంటియుండెడి పవిత్రతయు, కాంతియు మాసిపోయెను. ప్రజలిపుడు స్వతంత్రజాతీయపాఠశాల లవసరమనియు, పంచాయతుల ద్వారా వివాదములను పరిష్కరించుకొనుట ఎక్కుడు శ్రేయస్కరమనియు నమ్ముచున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు దెలిపినట్లు "అయిదుసంవత్సరములనాడు లాయర్లును, ప్రభుత్వ పాఠశాలాపాఠ్యాయులును అనుభవించిన కృత్రిమ ప్రతిష్ఠతో చాలభాగ మిపుడు అంతరించెను."

ఇయ్యది సామాన్యలాభము గాదని, మహాత్ముని యభిప్రాయము. అసహాయోద్యమము సారంభించుటలో, గాంధీమహాత్మునికి గల యుద్దేశ్యములను నాయకులుగొందరు తిన్నగ గ్రహించజాలకపోయిరి. పాఠశాలలును, న్యాయస్థానములును ఖాళీయైన గాని ప్రయోజనములేదని, మహాత్ముడు తలంపలేదు. అటులజరిగెను జరుగకున్నను, ఈ ప్రతిష్ఠాపనలప్రతిష్ఠ దగిన, ప్రజలలో బెరిగినవ్యామోహము దొలగునని అతిడు భావించెను.

విద్యాధికు లింతవరకును ప్రజలను రాజకీయోద్యమమునందు నడిపించుటచే, వారు ప్రజలకు మార్గదర్శకులుగ నుండుటకు కొన్ని నియమములను విధించెను. కాని, ఈ నియమములను విద్యాధికులు సాగించెదరో లేదోయను సందియము, మహాత్ముని మనమును బాధించకపోలేదు. విద్యాధికులు వెనుకంజవైచినంతమాత్రమున అసహాయోద్యమమును విడువవలెనని, అతిజెన్నడును తలచియుండలేదు. ఉపాధ్యాయులును న్యాయవాదులును దేశముకొర కిదివరకు సల్పిన త్యాగమును మహాత్ముడు గుర్తించకపోలేదు. కాని దేశమును వీరు ముత్రమే నడుపగలరనియు, దూరదృష్టియు వివేకమును వీరి సామ్యమాత్రమే ననియు, మహాత్ముడు భావించెడు. వీరివలెనే, చేతికనలను నిర్వహించెడి యితర వృత్తులవారికి గూడ దేశమును నడుపువాక్కు గలదని, మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. ఉపాధ్యాయులకును న్యాయవాదులకును, ప్రభుత్వసంబంధమువలన ఎక్కుడు ప్రతిష్ఠ చేకూరెను. ప్రభుత్వము వారి డయవలసిన, ప్రజల కోర్కెలు నెరవేరుటకు సాధ్యమగునని, వీరు దెలుపుచుండిరి. అరీతిని వీరు ఆందోళనము నలుపుచుండిరి. ఇన్ని సంవత్సరములనుండియు జరుగుచున్న కాంగ్రెసును, కాన్ఫరెన్సులును నిందుకు సాక్ష్యము. అంతియగాని, ప్రజలచే ప్రభుత్వము నిర్మితమగు ననియు, ప్రజేచ్ఛను కొనసాగించుటకు ప్రభుత్వ మొకసాధనము మాత్రమే ననియు, వీరు ప్రజలకు బోధించరయిరి.

ప్రజల నిస్సహాయతయు, పరాధీనతయు వృద్ధియయ్యెను. బ్రిటీషువారి ఆచారము లేకున్న ప్రజలకోర్కెలు నెరవేరవను తలంపు వ్యాపించెను. అసహాయోద్యమము ప్యాపించినప్పటికీ, స్వతంత్రభావము బలపడెను ఉపాధ్యాయుల యొక్కయు న్యాయవాదులయొక్కయు, కృత్రిమ ధ్యోత తగ్గననియు, అది మరల నెలకొనజాలదనియు, మహాత్ముడు తలంచుచున్నాడు. ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠాపనలగౌరవము తగ్గుటయే మహాత్ముని ముఖ్యోద్దేశ్యము. అంతవరకు మహాత్మునియుద్దేశ్యము నెరవేరెను. జాతీయపాఠశాలలును పంచాయతులును వృద్ధిగాంచలేదని, ప్రయత్నలోపమే ముఖ్యకారణము. కాని మహాత్ముని కింకనలన ఆశాభంగము కలుగుటలేదు. ఎక్కుడు కృషి జరుగుట కీయపజయములు దారిజూపవలెనని, అతిడు గోడుచున్నాడు. గ్రామములను బునాదిగ బెట్టుకొని పాటుబడినచో, సర్వ విజయము చేకూరెడిది. కాని మహాత్ముడు సూచించినట్లు, గ్రామములపని యనిన విద్యాపంతులకును వట్టణవాసులకును భయము గలుగుచున్నది. గ్రామములలోని కష్టజీవనమనిన, నగరవాసులకు కష్టముగ దోచును. అయినను మహాత్ముడు దెలిపెడిహితము నించుక గమనించుట యుక్తము.

నగరవాసుల సౌఖ్యముకొరకు, జానపదులందరో త్యాగము సలిపిరి. వీరికొరకు వారు ప్రాణముల సర్పించిరి. అనేకకష్టముల కోర్చిరి. ఇకముందు నగరవాసులు వెనుకముందాడక, పల్లెటూరివారి కొరకు ప్రాణముల సర్పించుట ధర్మమనియు, జాతి

గౌరవ మిందుమూలమున అతిశయించు ననియు, మహాత్ముడు హెచ్చరించుట సమంజసముగనున్నది. స్వరాజ్యము సిద్ధించినపిదప, గ్రామజీవితమును నగరజీవితమును నేకపరమాణమునకు డీసికొని రావలయు ననిన, నగరజీవితమును ఆడంబరరహితముగ జేయవలసియుండును. అపని యిప్పటి నుండియు జరుగవలయు నని మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. అసహాయోద్యమమును చెప్పట్టి న్యాయవాది గూడ, ఉన్నతజీవితపరమాణమును విశువజాలక, మరల తన వృత్తిని స్వీకరించుట కాతురము జూపుచున్నాడు. అంత నిస్సహాయులై మెలగుటకు మారుగ, అసహాయము నవలంబించిన న్యాయవాదులు నేరనుగాని, మరియేదయిన గౌరవ పరిశ్రమను గాని వల చేపట్టగూడదని, మహాత్ముడు గుచ్చుచున్నాడు. బహిష్కారపద్ధతి శ్రేష్ఠమని నమ్మిడి న్యాయవాదులుగాని ఉపాధ్యాయులుగాని, ఎట్టియిచ్చందుల నయినను భరించి బహిష్కారమును కొనసాగింపవలె ననియే, మహాత్ముని యుద్దేశ్యము.

ఇంతకంటే వేరొకసలహాను గాంధీమహాత్ముడు సగలులేదు. కాంగ్రెసుతీర్మానములను ప్రజలను సరింపజేరవలె నను సిద్ధాంతమును మహాత్ముడు నమ్ముకున్నను, పాఠశాలా న్యాయస్థాన బహిష్కారమును నిలిపియుంచవలెననియే అతిడు గట్టిగ నభిలషించుచున్నాడు. అయితే, వెనుకటివలె కోర్టులను పాఠశాలలను ఖాళీచేసి లేచిరావలయునని కోరుట వలన లాభము లేదని మహాత్మునికు దెలియును. నిర్మాణాధాంములేనది నిరాకరణము నలుపనేరదు. నిరాకరణోత్సాహము అత్యంతముగ సమసిపోవును. ఆకారణముచే నీకముందునుండియు, జాతీయ పాఠశాలలను పంచాయతులను నిర్మించి, వానిని ప్రజోపయోగకరముగ జేసి, వానిద్వారా బహిష్కారములను రెంటిని బలపరుపవలెనని మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. నిర్మాణమిపు డత్యంతావసరమని దెలుప నవసరములేదు. ఇందుకొరకు ప్రజలందరును చేయూతి నొసగి తమకే కేసంతను వినియోగింపవలసిన తరుణ మాసన్న మయినది. మహాత్ముని యభిప్రాయములు మారు నని తలచిన వారికి, అతినివ్యాసము లాశాభంగము గలిగించిన గలిగింపవచ్చును. కాని, శాశ్వతాధాంములపై నిలిచియుండెడి మహాత్మునివిశ్వాసము చలంపలేదని కుండుట, ఎంతమాత్రము పాడగాదు.

మహాత్మునికిని, మరికొందరు నాయకులకును గల తారతమ్యము నిందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును. ఒక్కొక్క నిర్ణయమువలన దేశమునంతను మహాత్ముడు వెనుకకులాగెనని దెలిపెడి ప్రముఖులు కొందరిప్పటికిని గలరు. మరియొక బర్డ్డోలిని మాత్రము నిర్మించవలదని, మహాత్మునకు కొందరిపుడు సలహానిచ్చుచున్నారు. కాని, అసహాయోద్యమమునకు దౌర్జన్యరాహిత్యము ప్రాణము వంటిదని మహాత్ముడుల భావించెనో గ్రహించిన వారికి, బర్డ్డోలి నిర్ణయము విస్మయము గలిగింపజాలదు. దేశమున కింతకును గావలసిన స్వరాజ్య సంపాదనకై సమష్టి శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించినపుడు, అన్ని భాగములును దీనివిలువను గ్రహించి ప్రశాంతముగ నుండవలసిన తరుణమున, చొరీచౌరావంటి దుర్ణయములు జరుగుచో, ధర్మభంగము గలుగదా? కొందరదృష్టి కది ధర్మభంగముగాదని తోచినను, అహింసామార్గమును నిరూపించిన గాంధీమహాత్మునికి దానిపరిమితి ఎద్దియో తెలియదనుట విచరీతము. దుర్నిమిత్తములు పొడగట్టినపుడు దనకత్యంతప్రియమైన కార్యక్రమమును వదలి మరల తప మార్చుట, మహామహుల లక్షణమనుటకు సందియములేదు.

మహాత్ముడు దేశమునకుండును బనికవచ్చెడి నిర్మాణ కార్యక్రమమును విధించెను. సమస్త శాస్త్రోల్లంఘమునకు నిర్మాణకార్యక్రమ మవసరముగ శిక్ష నొనగనని, మహాత్ముడు బోధించెను. బద్ధ లీనిర్ణయము విషయమై సిగ్గుపడుటకు మారుగ మహాత్ముడు తనజన్మ సార్థకమయ్యెనని గలంచుచున్నాడు. ఇకముందెప్పుడవసరమయిన, నప్పుడిట్టి చర్య నవలంబించుటకు తాను సంసిద్ధుడగునున్నటుల అతడు దెలుపుచున్నాడు. సంసిద్ధిగమయమున తన లోపము సంగీకరించుటవలన, తన హృదయము పాపముయొననియు, అపరాధాద్య మమునకు మేలయ్యె ననియు, అహింసవిషయమై గుణపాఠమును నెర్పట కిది యక్కడకు వచ్చెననియు, మహాత్ముడు తలంచుటయగాక, తనతో నెవ్వరేకీభవింపక తా నొంటరినున్నను, ఈ మార్గమునే అవలంబించెదనని మరల స్పష్టీకరించుచున్నాడు. సత్యమును దెలుపుటకు వెనుకంజ వైచినచో, భారతజాతికి సేవజేయుటకు తా నప్పుడనుగానని, మహాత్ముడు దెలియచెను. "నేను దేనికొరకయి జీవనయాత్రను గడుపుచుంటినో, ఆవస్తువును బోగొట్టుకొనిన, నాజీవము వ్యర్థము గాదా" యని మహాత్ముడు గుచున్నాడు. "ప్రపంచము నంత ను గెలచి, ఆత్మను బోగొట్టుకొనిన లాభ మే"మని క్రీస్తుభగవానుడు దెలిపిన వాక్యముల నిది పోలియున్నది. స్వరాజ్యము త్వరలో చేజిక్కునని దెలిసినను, అధర్మచూరమును మహాత్ముడేమాత్ర మంగీకరింపడు. అట్టి మహామహునిచే రాజకీయోద్యమము నడుపబడుచుండ, అతనినాయకత్వముక్రింద కృషి సలిపెడి యోధులెల్లరును ధన్యులుగారా? బ్రిటిషుతత్వ విదులొక్కవారినినటుల, రాజకీయవ్యవహారములను నడుపుటకు సాధుపుంగవులు లభించుచో, ప్రపంచ పునర్నిర్మాణ మతెత్పరితముగజరుగగలదు. అట్టియద్వప్తము హిందూదేశమునకు లభించుటచే, సూతన సందేశ మిక్కడనుండియే వెలువడుచున్నది. ప్రజలు గాంధీమహాత్మునినాయకత్వము సంగీకరించి, కార్యవ్యవహారాల అనివార్యోద్యమమును నిర్వహించుచో స్వరాజ్య స్వరాజ్యసిద్ధికిగూడ తోడ్పడుటగుండును.

ప్రత్యయి ది

గాంధీమహాత్ముని జులులుఅనుభవములు ఎట్టి కఠినహృదయమునయినను కరగింపకమానవు. దేశభక్తులను జయిల్లలోనికి బంపుటవలన, వారికీర్తి కెట్టిప్రము వాటిల్లుటకు బదులుగ అధికారుల ప్రతిష్టకే తీరనిప్రము వాటిల్లెను. అధికారవర్గ ప్రతిష్ఠ యందరించుట కిదియే ముఖ్యకారణమయ్యెను. తాను ప్రాతనెరస్థుడనని మహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. హిందూదేశములో కారాగృహమునకుబోకముం దితడు ఆరు కారాగృహములలో నివసించెనట. అందుచే జయిలులో బ్రవేశించుటయనిన, మహాత్ముని కెంతమాత్రము క్రొత్తగ నుండలేదు. జయిలు సూపరింటెండెంటు భారతీయు డగుటచే, ప్రయధికారుల కెక్కడ కోరిము గలుగునోయని, భయపడుచు తన నిస్సహాయతను చాటుచుండెను. సబర్బరేజయిలులో గాక, ఇతర జయిలులలోగూడ భారతీయు లగు సూపరింటెండెంటులు వైచ్యముగ బ్రవర్తించినటుల, దృష్టాంతములుగలవు. ఆస్థానమునందున్న యూరపియును సూపరింటెండెంటు లెక్కుడు స్వతంత్రముగ ప్రవర్తించిరి. ప్రయధికారు లనిన వీరికి లెక్కయేలేదు. భారతీయుల కున్నతోద్యోగములు లభించినను, ప్రస్తుతపరిచాలనా విధానముక్రింద నెక్కుడు స్వతంత్రముగ బ్రవర్తించుట దుర్లభము. ఆరు సం

ఆంధ్రుల
గాంధీమహాత్ముని పుజానిది

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

21.4.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు	చందాలు
(మద్రాసుచందాలు)	1943-46-1
చింతగుంట రాఘవయ్యగారు	50 0-0
వి. ఎన్. నరసింహాచార్యులుగారు	25-0-0
అ. వెంకటచలంగారు	25-0-0
కె. వెంకటరామరాజుగారు	25-0-0
సి. రామారావుగారు	25-0-0
పి. శాపిరాజుగారు	20-0-0
పి. సత్యనారాయణరావుగారు	20-0-0
వై. సూర్యనారాయణగారు	20-0-0
ఎ. సత్యనారాయణగారు	5-0-0
అల్లాడి కృష్ణసామయ్యగారు	300-0-0
నేటివనూలు	6-0-0

ఇదివఱకు	చందాలు
ఇదివఱకు	9193-11-6
అల్లాడి కృష్ణసామయ్యగారు	300-0-0
బి. సోమయ్యగారు	50-0-0
చి. రాఘవరావుగారు	25-0-0
పి. సత్యనారాయణరావుగారు	20-0-0
జోగి రామమూర్తిగారు, తెక్కెలి గంజాంజిల్లా	1-0-0
వడ్డాడి గ్రామం (విశాఖపట్నంజిల్లా)	
పరం బాపన్నగారి కుమార్తె వివాహములో రావ	
కొండ రామయ్యగారివలన వసూలు	1-0-0
కె.వి.కె.టి. చిన్న వెంకయ్యగారిగారు	1-0-0
అభిమాని	1-0-0
అభిమాని	1-0-0
(చోడవరం)	
పూర్వరై బమ్మజీగారు	1-0-0
కల్లూరు సుబ్బారాయణగారివద్ద వసూలు	
నిల్వయన్న బాబు	10-0-5
ముసునూరు సూర్యనారాయణగారు, శ్రీకాకుళం	1-0-0
వి. వెంకటేశ్వరయ్యగారు, కార్యదర్శి, అనకాపల్లి	
కాల్వెగనుసంఘము	5-0-0
ఆర్. అచ్చయ్యరావుగారు, కొత్తపల్లి, పిఠాపురం	2-5-0
మల్లాది కృష్ణమూర్తి మామిళ్లపల్లి, పొన్నూరు	19-0-0
మొ.	9640-4-11

(1-వ తారీఖునందు వసూలుమొత్తము కూడికతో
9, 10 తారీఖుల వ్యానములమొత్తము
పొడబాటున ఎక్కువగా చేయున్న

మొత్తం 19952-6-1 లుపోను మొత్తం 9607-12-11

పూర్వాధికి సొమ్మును బహు విశ్వానామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబు కెట్టిపిది, మద్రాసు

వత్సరముల కారాగృహశిక్ష మహాత్ముడుకు చాల తేలికయని తోచెను. లోకమాన్యతలకుకన్న తనకు తక్కువశిక్షనువిధించుటకు సాధ్యపడదని మహాత్ముడు తలంచుట, అతని యున్నతభావాలిశయమును పే నోల్లచాటుచున్నది. దేశమునందంతటను పర్యటనము సలుపునప్పటికన్న కారాగృహశిక్షను మానముతో భరించుటచేతనే ఎక్కుడులాభ ముండునని మహాత్ముడుకు సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. మహాత్ముడు కారాగృహమునకు వెడలినందులకు ఫలితముగ, అతడు తలపెట్టిన కార్యమును ప్రజలు త్యాగముతో పూరిజేసియున్నచో, విచారమునకు కారణముండెడిదిగాదు. ప్రజలు పేక్షనహించుటచేతనే, ప్రస్తుత దుస్థితి ఘటిల్లెననుటకుసందియములేదు. అయినను దేశభక్తులత్యాగము లూరకపోజాలవు. అవి ఫలింపకదప్పవని, ప్రపంచచారిత్రము ఎప్పటికప్పుటికి దెలుపుచునేయున్నది. —
నాల్గవలకాలీజత నిర్బంధింపబడుట
నాల్గవలకాలీజత 18 వ తేదిన శాంతముగ జయితోచేరి, నాభాలధికారులవరతుల సంగీకరింపక, అరెస్టయ్యెనని తెలిసికొనుట కెంతయు సంతసించెనము. అకాలిలు సత్యాగ్రహమును పరమ శాంతిముతో కొనసాగించి మార్గదర్శకు లగుచున్నాడు. నాల్గవలకాలి తమ త్యాగశక్తిని ధర్తాభిలాషను వెల్లడిజేసినవి. మిగిలినజతలుగూడ తమ ధర్మమును ప్రశంసార్హముగ నిర్వహించి, స్వయంతమునను మాత్రమే దేశమునకును గూడ కీర్తి చేగలవని న మెర్చెదము.

సత్యమును అహింసను సమ్మర్శగ నవలంబించుచుండునంతవరకు, అకాలిలవిజయము ప్రపంచముటకు సుడియములేదు. మహాత్ముడు నూచించినటుల, కడచిన నాలుగుసంవత్సరములనుండియు, గురుజ్వాలాయుద్యమము సత్యాగ్రహ పద్ధతి ననుసరించుచున్నది. జయిలు నిర్బంధములు వారిని కదలించలేవు. లాటిదెబ్బలు వారి ఆత్మశక్తిని షీణింపజేయ జాలవయ్యెను. నేడు మరల ప్రారంభమయిన జయితో సత్యాగ్రహము జయప్రదముగ సాగుచున్నది. జయితో సత్యాగ్రహమును, వైకంఠత్యాగ్రహమును, మహాత్ముని యాశీర్వాదము బడసినవి. తిరునాన్నూరు దివానుగారు గాంధీమహాత్ముని గలిసి కొందరును నూహ గలదు. మహాత్మునిహితము నవలంబించుచో, ప్రస్తుతవిషమస్థితినుండి తిరునాన్నూరుప్రభుత్వము బయల్పడక మానదు.

నాగవ్వరము
చెన్నపురి లోనుస్వేర్వరునందు నిన్నటిదినము కార్పచేషనువారి ఏర్పాటుప్రకారము, నాగవ్వరము మనోహరముగ వాయింపబడెను. హైందవ సంగీతమునకు కొంతవరకయినను ప్రోత్సాహమున గుట్టై కార్పచేషను వారు ముందంజ వైచుట శుభసూచకము. క్రొత్తయేర్పాటులు ప్రేక్షకులకనేకుల కుల్లాసము గలిగించెను. ఇయ్యవి నిరంతర రాయముగ కొనసాగుగాకయని కోరెదము. ఇంత కాలమునుండియు ప్రజల ద్రవ్యము, వారి కక్కరలేని విషయములకై వినియోగింప బడుచుండుట మిగుల శోచనీయము.

మహాత్ముని సిద్ధాంతములు

బహిష్కరణ త్రయము మున్నగు విషయములు

ఎం. గుండ్లపాటియం. అనువాదము

చక్రమృదుధ్వనము

ఒక పట్టపండితుని ప్రశంస

సంయుక్త రాష్ట్రముల వాస్తవ్యుడు, బి. ఏ. టెట్టెయిని బడసినాడును, రాట్టెయిని నూలుబడినట్లుగా పేరులును నామకాంక్షాదీ అభిమాని ఎంగు యిండియా క్రిక (17-4-24) లి యిటుల వ్రాసెను.

"నాణ్యం డెట్టి పట్టపండితుని లేక. కా అంగిరస్య భాషా శాస్త్రము నుభవముగ గ్రహించుకొనెదరు, ఒకటి రెండు రూపాయలను గన్న కొనివచ్చును. ఎడతెడన గల యానముగా కొనిపోవచ్చును. నేను స్వయం నుభవము. తేలికో తిట్టపండితునిగ రాయించెను నేను చాల తేలికగా నుండును. కాన శ్రీలక్ష్మణుని భావన భిన్నములను మెలకు, నివాసానందములందు నాతో సంబంధి నధికముగా పరిచయమును. నేను నాకు దిగాన పండితులకు గుడ నెయ్యోగించుచున్నాను. భారతదేశమున దిగి గాములులలో నిరసించువారిలో అన్నాడు నుభవముగా కొట్టకొని ప్రజలకు నేనన్నమును పెట్టెను. భిక్షుసామి దారులకు శత్రువుల నియ్యగలను. విద్యగాండ్రు జీవనాధారమును కలిపించెను. పాతిక శతాబ్దమును కొనిపోయి టి శ్రీలక్ష్మణుని, కామంధుని గుఱువులను సాక్షియు భంగమొకటిని భీతికొందు శ్రీలక్ష్మణుని నేను గౌరవము కు గుఱువు కలిగించుకొనుదును. సోమనాథులకు వాదించు పట్టుకొని ప్రభుత్వములో వాని సోమనాథులకు పాద్రోవకొని గాక కలితరమంక రాగారముల నన్నిటిని రూపుమాపుట నాకల కాటు. రాట్టెయిని చేతులకు వేసుకొని, ఏకలవ్యుని చేతులకు పెట్టెను. నేయువారు మున్నగువారికి నాహుడును పెట్టెను. ఆ రుచి కేముండి ప్రవహించుచున్న ప్రాణద్యుతమును గుర్తించి కాకట్ట నకును. ఈ కేముండది వివిధభావములవారిని స్వలంతుల గావించి వారిని సోమనాథుని వై భుక్తియును కలిగించుటకై దను అస్పృశ్యులనబడు కేళియసోదరులు కనకు. టి నాలు బాదలలో చురుకుగా వికలమును నటు. చేసి వానికి మోకరింతును. దేవీయులకు అత్తగారమును అత్తగారమును కలగజేసి యాదేశమునందలి ద్రాక్షగ్రామమును హరించు నుద్దేశముతో వివిధియు లీతేశమునకు కమ్మట కంఠమాత్రమున కేము లేకుండదే కేళియని నిక్కమును కాంతిని నెల కొల్పగలుగుదును. చునాటికొను విశ్రమమొనరించి దాంధ్రమునందు తొలగించి ధనికులు దీనతతో నిర్వ్యాధిగా చూచుకొనుటల చేయుకొనుదును. అంతరికాలమునందు రూపుమా, నానాటికి మెరుకును చనివాండ్రును కమ్మట కమ్మట తొలగించి, కొట్టెను కడగెత్తెను. దుగా కావలగు కంఠ శక్తి, ధనము ధనముగా ధనము నిర్వ్యాధిగలను నేను కాంతిమాత్రము. కేళియని ధనము కొంగుకు నొసంగెను. నిష్కామము ధనమును కేళియనుచు నభిముగ కెనచుండెను.

విద్యార్థుల పాలిట నేను కరిష్యాణి కాని. వారి స్వభావమును సరిగా తెలుపుట టి (వాగ్మియ) యంతయును. నిష్కామమును కేళియని కొనిపోయెను. వాడు దుడును వాడు నేను కెటులే కలిపెను. ఏలవ కాదు తీసిక నాలు వాడు సరిగా నుండెను. నన్ను దీమగల వాడున కొనిపోయెను. అడు క్కుడికి రాదు. వాడును నెండునే తెలియెను. అలకు లీతిన దాంధ్రము చక్కగా నుండెను.

నేను పరిషాధికారి మౌనముగాను, బోధనాధికారియై డును. ఒక బాలకు నిత్యమును కమ్మట కమ్మట అదే పన గున్ను చక్కబరగెను. నాని పాఠమును తీసికొని బిరుదు కొట్టి వాని కేద్యుల కేళియతో అలకు పంది కాస్త్రవైద్యమును. అదేనకస్త్ర. జిక్కు బాగుగా నేరేరును. అతని నిర్వ్యాధిగా చాల నూటిగా నుండెను. సరిగా నూలుబడినవాడు గణితమునందు గొప్ప పండితుడగును. నూలుబడినట్లు తెల్లవేయక పండిత. తప్పక నేనొక తప్పమొకటి స్పష్టముగా కనబడును.

కత్తి మొనబోయిన ముండ న ము పాడగును. కాట్టి అదే పాదిన పము భంజమును, నర్మకము లేకుండ పూజచేయుట నిష్కామము. మనమును లక్ష్యముచేయు వో అభ్యాసమునకి పాచుగ నన్ను నిష్కామము యగును

నా కారాగృహ అనుభవములు

(మో. కె. గాంధీ)

నేను అనుభవముగల నేరస్థుడని పాఠకులకు తెలియును. 1922 సంవత్సరము మార్చి కాలంలో నేను కారాగృహమునకు వెళ్ళుట మొదటిపర్యాయము కాదు. దక్షిణాఫ్రికాలో మూడు పర్యాయములు నాకు కారాగృహవాసము ప్రాప్తించినది అపొ యకరమున నేరస్థుడనని దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నన్ను తలచిరి. అంతకుపూర్వము నేను 6 కారాగృహములందుండిని. అనేకమంది నూపరిచెందెంటుల క్రిందను జేయిల్ క్రిందను పని చేసియుంటిని. మార్చి నెల 10 వ తేదీ రాత్రి నేను బాంకరుగారి తో సబర్బన్ కారాగృహమునకు పోవలసివచ్చినపుడు, నాకది కొంత అనుభవముగ లేకుండెను. ప్రేమను ప్రకటించు విజయము గాంచుటకు ఒక గృహమునుండి మరియొక గృహమునకు పోవుట యుండెను. విలాపార్థమై పశ్చాత్తాపమును తీసికొని పోవడిన టుండెను గాని కారాగృహమునకు పోవుచున్న టుండలేదు మర్యాదగ్గుడగు పోలీసు నూపరిచెందెంటు పోలీసుగారు ఆశ్రయములొనకి కూడ ప్రవేశింపలేరె.

నన్ను నిర్బంధించుటకై వారంటు పంపబడెననియు, వెలు పల మోటారుబండి కామకొనియున్న దనియు, అనునాయా బాయిగారిద్వారా పోలీసుగారు వాస్తవంజిరి. యథాసావకాశముగ కూడ ప్రయాణము కావచ్చునని తెలుపబడెను. అహమదాబాదు నుండి తిరిగివచ్చుచున్న బాంకరుగారిని పోలీసుగారు మార్గములోనే నిర్బంధించిరి. నేను నిర్బంధింపబడుచు ననువార్త అచివరకే ప్రబలు యుండెను. అప్పుడు ఆశ్రయమునందుండరు ప్రండుకొనియుండిరి. అనాదేశము అత్యంతముండి తిరిగివచ్చి అలసియుంటిని. వారంటు అత్యంత పంపబడెననురాధివార్త నే నాదినము వినియుంటిని. నిజమునవారంటు సందర్భావస్థను తొలగించి తృప్తి కలుగజేసెను. మరియొక చిన్న అంకవస్త్రము రెండు దుప్పట్లు రెండు పుస్తకములు తీసికొని నేను నా ప్రయాణమునకు సిద్ధమైతిని. భగవద్గీత, ఆశ్రమగీతముల పుస్తకము, రామాయణము, కొరాను (రాజ్యైయ్యుగారి తర్జుమా) ఏనుక్రిస్తు పర్వతము వివాద ఇచ్చిన ఉప శ్యాసము- ఈ 4 పుస్తకములను మాత్రము తీసికొంటిని. ఈ కడతీర్చి పుస్తకమును కాల్పోయి యా ఉన్నతపాఠశాలవిద్యార్థులు నాకు ఒహమానముగ పంపి ఆపుస్తకమును ఎల్లప్పుడు నేను దగ్గరనే యుంచుకొనవలయునని కోరియుండిరి. కారాగృహమునకు నూపరిచెందెంటు గారగు, ఖా. బి. యస్. ఆర్. వాచాగారు దయతో మమ్ముల నాదరించి ప్రత్యేక ఆవరణము నందున్న కుర్చులకు గదులలోనికి తీసికొనివెల్లెరి. గదుల వెలుపలి పంచాయను మేము నిద్రించితిమి. సాధారణముగ ఖైదీ కిసా కర్మ మియ్యబడును. ఆ ప్రదేశమునందలి గాఢమున కాంతి వాతా వరణమును ఆనందించితిని. మరుసటిదినము విచారణకై కోర్టు నకు తీసికొని పోవడితిమి. కోర్టునందు ప్రతివాదమునకు గడంగ కూడదని ము, ప్రాసిక్యూటరును అధ్యంతరములు కలుగజేయక తోడ్పడవలయు ననియు నేను బాంకరుగారు సంకల్పించుకొంటిమి. ప్రభువిచారణ తర్ఫీలు ముగిసెను. నెమన్నుకు కమిటి చేయబడితిమి. 19 వ తేదీన నెమన్ను విచారణసమయమునకు తగి నట్లు అహమదాబాదుపూర్వపు గొప్పగు ప్రవర్తించిరి. కోర్టునందు జనులు గుంపులు కూడ రాదనియు, ఎట్టి ఆర్భాటముగాని ఉద్వేగముగాని యుండరాదనియు వల్లభభాయి పశువుగారు ప్రకటించియుండిరి. కావున కోర్టునందు ప్రేక్షకులసంఖ్య కొద్దిగ నుండెను. పోలీసువారికి త్రవలెందెను.

విచారణ జరుగుటకు ముందువారము మిత్రులను ఇతరు లను చూచుటతో గడపితిమి. ఈ విషయమై కారాగృహాధికారులు ఎట్టి నిర్బంధములను విధించలేదు. జాబులు వ్రాయుటకు కూడ మాకు హక్కు ఉండెను. నూపరిచెందెంటు ద్వారా అజాబులు పోవుచుండెను. కారాగృహపు నిబంధనలకు కొనసాగించుచుండుటచే సబర్బన్ యందున్న వారమునిములు కారా గృహాధికారులకు మునుమాటను పరస్పర సంబంధింపబడి యుండుట కిందు వాల్చాము గా నున్నది. ఈ విషయము నేను బాంకరు బానిగా బోధింపబడును. నాతోన్నే నా నాచిత్రం బాంకరు నేనీవిషయమున అపారకు. మొదటిదిన గలు. నా కేసు నుముగ 7 బల్ల గలదు. అరికాట్టును బోధించుచున్నట్లు లాట్టుండితుడు నాకు వ్రాసెను. తన పేరును కల్లడింపబడెదని గూత నన్ను కోరెను.

ఎం. కే. గాంధీ.
(ఎంగుడియ)

ధములు మిగుల సరసముగ నుండెను. ఖా. బి. వాచా గారు అధిక మగత్రద ప్రకటించుచు మర్యాద చూపుచుండిరి. కాని వారు చేయుచున్న ప్రతపనియందున భయము సంభవితముగ ప్రకటితమగుచుండెను. తాను భారతీయుడనందులకు తుమాపణ కోరుచున్నట్లుగను, అంగ్లేయుడైనవో ఇంకను అధికముగ మర్యాద చూపగలనని చెప్పవట్లు వారి ప్రవర్తనము నూచించుచుండెను. కారాగృహనిబంధనల ననుగరించియే మాకు కొన్ని సౌకర్యము లొసగుచున్నను, తాను భారతీయుడగుటచే కత్తెరు కారాగృహముల ఇన్నుపెట్టరుజైనరలు మరి ఇతర ఉన్న తోడ్పాటులు ఏమునొనెడరోయని భయపడుచుండెను. తనకు ను కత్తెరు ఇన్నుపెట్టరుజైనరలు తగవుగాని భేదముగాని వచ్చిన సైక్రిటియటునందు తనపతముమించువా రెవ్వరునుండరని ఆతనికి తెలియెను. వారిని కడత వాంఛుడయమును జేధించుచుండెను. అధికారులగు భారతీయులు తమవ్యక్తిత్వమును ప్రకటించుచు ఇచ్చవచ్చుట మెలకటు వెనడియుదురు. కత్తి సామర్థ్యములు లేనందునకును ఉద్యోగము పోవునను భయము వల్ల కట్లు చేయుచుందురు. తన ఉద్యోగమును కాపాడుకొనుచు వృద్ధి చెందవలయునని ఉన్న తోడ్పాటులను సంతోష పెట్టవలెను. నీచముగ కూడ ప్రవర్తించవలసియుండును. ఒక్కొక్క పర్యాయము సత్వంకల్పములనుకూడ విడనాడవలసియుండును. ఇదిగర తీయోద్యోగలక్ష్యము. ఎరవాడ కారాగృహపు నూపరిచెందెంటు అంగ్లేయుడు. అతనికి కారాగృహముల ఇన్నుపెట్టరుజైనరలు అనిన ప్రవయించుకొనెను లేదు. సైక్రిటియటునందు ఇన్నుపెట్టరు జైనరలు కంపలుకు బడిగలదో అతనికికూడ అంతపలుకు బడిగలదు. ఈ విషయములందు కత్తెరు గారి కెట్టి సంబంధము లేదని ఆతనిమతము. తనకన్న ఉన్న తోడ్పాటులందున్న భారతీయులను అతడు లక్ష్య పెట్టెను. తనకు సరియని తోచుకథమున చేయుటకు వెనుదీయెను. తన భగ్యములను తనకు తోచినవిధమున నిర్వహించుచుండును. కష్టములతోచిన పనిచేయుటకు టుట కూడ వెనుదీయెను. తనపనికి ఎన్నడు మోసముండదని ఆతనికి తెలియెను. కావుననే యువకులగు అంగ్లేయోద్యోగులు సంస్థిగ సమయములందు ప్రభుత్వమువారు ప్రజలు ఆశ్చేషించుచున్న సరియగు పని చేయగలుగుచున్నారు.

నా విచారణ గరించియు, కేసును గరించియు వ్రాయుట అనవసరము. వివరములు పాఠకులకు చక్కగా తెలియును కాని ఉద్యోగులు, జడ్జి, అడ్వోకేటుజనరలు విచారణసమయమునందు చూపిన మర్యాదకు కృతజ్ఞుడను. అసమయమున కొర్టునందున్న మిత్రులు వెలుపలయున్న వారు నాపట్ల ప్రకటించిన ప్రేమ నే నెన్నటికిని మరునజాలను. 6 సంవత్సరముల సాధారణ కేసు తక్కువమని నేను తెలిచితిని. పీలుకోడునందలి 124 (ఎ) కెక్సు ను నిజముగ నేరమును నిరూపించుచుండిన న్యాయాధికారి నాకింకను కలెనమగుకేతును విధింపవలసియుండెను. నేను పలుమాట కావలెనని ఆ నేరము నొనర్చియుంటిని. అయినను ఇంత తక్కువ కేసు విధింపబడెను. న్యాయాధికారి నావై కనికరముచూపి ఇట్లు చేయలేదు. ఏలయనిన నే నెట్టి కనికరము కోరలేదు. కాని న్యాయాధికారి 124 వ కెక్సు ను ఆమోదించలేదని తెలుపవలసి యున్నది. కొన్ని చట్టములను ఖండించుటకై న్యాయాధికారులు ఆచట్టమును ఉల్లంఘించినవారికి మిగుల తక్కువ కేసు విధించు సాంప్రదాయమున్నది. ఇట్టి నేరమునకే లోకమాన్యనకు 6 సంవత్సరములు కేసు విధింపబడినపుడు నాకు అంతకన్న తక్కువ కేసు విధించుటకు పీలులేకుండెను.

కేసు విధింపబడెను. ఖైదీలకు మేము కారాగృహమునకు తీసికొనిపోవడితిమి. అనన్యాయం భేదమేర్పడినను ఆదరణయందు భేదము లేకుండెను. కొంతమంది మిత్రులు మాతో కూడ కారా గృహమునకు వచ్చుటకు అధికారులు అంగీకరించిరి.

గాంధీసతి అనూయబాయిగార్లు మమ్ములను విడనాడి పోవలసినప్పడు ధైర్యము ప్రకటించిరి. బాంకరు గారు మొదటి నుండియు నవ్వుచుండిరి.

నేను, అంతయు భాంతముగ ముగిసెను సంతోషముతో నిట్లూర్చుబడిచి భగవంతునకు వందనము లర్పించితిని. రైల్వే యందు తిరుగుచు గొప్పసభలయందు దుపన్యసించుచున్నంతకంటే, కారాగృహమున విశ్రాంతి కైకొనుచు అధికముగ దేశ సేవ చేయుటకు అవకాశము కలుగజేసినంగలరు భగవంతునకు వందనము లర్పించితిని. మిత్రులు కారాగృహమునకు పోవుట ఎంతమాత్రము నష్టములేదని ప్రచారములు గుర్రెగువలెను. ఎట్టి ఉద్రేకము ప్రకటించక భాంతముతో బాధల ననుభవించుట బాధకలుగజేయు కారణమును తొలగించుటయు సిద్ధాంతమును అంగీకరించి న, కారాగృహమునకు మిత్రుడు పోవుట ఎంతమాత్రము నష్టముకాదని అంగీకరింపవలెను. ఆత్మ గౌరవముతోడను, నమ్రభావముతోడను భాంతముగ బాధలను భరించుట సంపూర్ణ ఫలముల నొసగును. ఇందు ఆర్భాటము పొర పాటులేనందున ఇతర అన్ని పనులకన్న న బాధానుభవము అధిక మగుఫలము నొసగును. మిత్రుడు కారాగృహమునకు పోయిన మన ఉత్సాహము అధికమై పనిచేయుకై అధికము కావలెను. ఎవరున్నను లేకున్నను పని జరుగుచుండువలెను. కావున నిష్కారణముగ బాధల ననుభవించుచున్న మిత్రులనుమాచి మనము సంతోషింపవలెను. అతని కష్టములవల్ల మన ఉద్యమము వృద్ధి చెందగలదని నమ్మకముతో నుండవలెను.

గంజాముబిల్లా పంచముల సభ

క్రీమినలు గుంపులలో జేర్చుటను నిరసించుట

జ్యూక్స్ రేవులో నా కావిమానాళమును నిర్మించిన
మని సంగతుక మర్రితి ప్రకటించెను.

విజయవాడలోని ఎల్. వి. రెడ్డి, అనుమానించబడిన వారితో కలిసి సో.సి. అరెస్టు చేయబడినట్లు.

5 వ మదరాసు సర్కిలు పోస్ట్ సమావేశము నెల్లూరు

అధ్యక్షకోపన్యాసము

మదరాసు సర్కిలు పోస్టాఫీసు, ఆర్. ఎం. ఎస్. 5 వ వార్షిక సమావేశము నెల్లూరులో 18, 19, 20 వ తేదీలలో జరిగినది. శ్రీ. ఎ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, ఎం. ఎల్. పి. 'స్వదేశమిత్ర' సంపాదకులు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి. టి. వి. శివరామయ్య బి. పి. డి. ఆర్. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా నుండి స్వాగతోపన్యాసమును జదివెరి.

స్వాగతోపన్యాసము

మహాశయులారా!

ఆహ్వానసంఘము తరఫున మీకందరకు యీ 5 వ సమావేశమునకు స్వాగత మొసంగుచున్నాను. ఈసంస్థ స్థాపించుట యందును సభలు గావించుటయందును, మీ యద్యోగములను కట్టుదిట్టము జేసికొనుటయే మీయంద్రేక్షయై యున్నది. నాలుగేండ్లక్రిందట డిల్లీలో సమావేశమైన మీరు మీయొక్క కనీసపు అభిప్రాయము కోరికలను యెరుకపరచి వాటిని పిదపజరిగిన మూడు వార్షిక సభలయందును కొరచుచుండిరి. అప్పటినుండియు పరిస్థితులేమియు మారలేదు, అధిక వేతనముగల పెద్ద ఉద్యోగులవలన ప్రభుత్వమువారు సానుభూతిజూపి వారిసౌకర్యములనే జూచుచున్నట్లున్నది.

కావున యిప్పుడు మీయొక్క అభిప్రాయము కోరికలను సాధించుకొనుటయే మీ ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. మీ కాఖిలో యెక్కువమంది బాగుగ శిక్షణలేనివారిని నియమించుటయు, అందులకు అధికముగ వ్యయమగుచుండుటయు మీకోరికలు తీరుటకు గల ప్రతిబంధకములుగా నూచింపబడినవి. అట్లుజేయుట బాగుగ సంస్థాపింపబడిన పోస్టుల సర్వీసున కవసరముగా నూచించిరి. వీలగుచోట్ల నెల్ల మితవ్యయవిధాన మవలంబించినచో వ్యయము తగ్గింపవచ్చును.

మితవ్యయసంఘము

మీకోరికలు దెలియబరచిన తోడనే ఇంచితపువిచారణ సంఘము వచ్చెను. వారి సిఫార్సులవలన వ్యయము తగ్గుటకు మారుగా యిబ్బందు లధికమైనవి, మీ నూచన లంగీకరింపబడినచో యిబ్బందులు తొలగి పోస్టులకాఖి మరింతవృద్ధిగా నుండియుండును. మితవ్యయసంఘమువారి శిఫార్సులు, ఇనప్పేర్కొనబడ్డ బండ్ల్రాతులను తగ్గింపవలెననియు, పోస్టుమాస్టరులు మునిసిపలు పన్నుల చెల్లింపవలెననియు, గలవు. కొన్ని పట్టుములలోను గ్రామములకు తపాలునుపాపాయములు తగ్గింపబడినవి.

కొన్ని ఉళ్లలో తపాలబట్టాడాలు తగ్గించుటవలన ప్రజలలో నసంతృప్తి కలిగినది. బ్రిటీషుపరిపాలనలన పోస్టుతంత్ర వార్త, రైల్వేసదుపాయములు భారతదేశముకు కలిగినవని యెల్ల రంగీకరించుచున్నారు. అట్టియేడ యీమాటని యభివృద్ధిజేసి, దేశములోని వివిధభాగములకు సంపర్కము లెక్కువజేసి, నాగరికతాభివృద్ధికి తావిసంగవలెను. అందుకు వ్యతిరేకము మితవ్యయసంఘమువారు శిఫార్సులుజేయుటచే పోస్టుల ఉద్యోగులకే గాక, ప్రజలకుగూడ అసంతృప్తి కలిగినది.

ఇంచితపుసంఘమువారు నూపర్మెంటులను తీసివేయవలెనని గోరలేదు. పోస్టులకాఖి డిప్టీ సూపర్వైంటెండు లననరకు మని దెలిసిరి. పరిశోధనోద్యోగి యొకడొక ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లధికమగుగాని మరేమియు లాభ ముండదు. ఈ సంఘమువారి శిఫార్సులు సంతృప్తికరములుగా లేవు.

ఇట్టిప్రశ్నలనేకములు మీ రీషయందు విచారింపవలసి యున్నవి. గౌరవనీయులగు మీయధ్యక్షుని నాయకత్వమున బాగుగ విచారింపి పరిష్కరించెదరని దలంచెదను.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

సభాధ్యక్షులకు ఎ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు ఎం. ఎల్. పి. ఎ. గౌరవనీయులైన అధ్యక్షకోపన్యాసమునందలి కొన్ని భాగము లీదిగువ ముద్రితములు:—

తపాలాఉద్యోగులు—వారియంతృప్తి

పోస్టులపరిపాలకవ్యవహారము ఉద్యోగుల వేతనము లభివృద్ధిజేయుటని గోరుచో, తపాలారేటులు, హెచ్చింపబడునని జెప్పియు తపాలారేటులను తగ్గింపవలెనని ప్రజలు గోరునపుడు పోస్టులఉద్యోగులు వేతనములభివృద్ధిజేయుచునున్నారనియు జెప్పి రండింటికిగల పరస్పరప్రాతిహేళ్యమును జూపుచు యెవరి కోరికలను నెరవేర్చుకొన్నారో, కాని యిట్లును ప్రయత్నించుకొనరాదు. సుదీర్ఘముగ దెలియగలదు, తపాలారేటుల సభివృద్ధి జేయు

టచే వారుదలంచినట్లుగా రాబడి హెచ్చలేదు. అందుచేతేటులు తగ్గించినచో ఖర్చులు తక్కువగ నుండుటచే యెక్కువ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచుండును. కాబట్టినా యధికారుల పనివారిద్రకు కూలి హెచ్చించినచో నష్టమువచ్చునని భావించ గూడదు. యెక్కువమందికూలివారిగూడ వేయవలసిన అధికముగా వస్తువు తయారగుటచే నష్టముండదు. ఇరువురు దృఢకాయలు, సంతృప్తిగలవారు, ఆరుగురు తిండిలేని పేదవారలకుంటే యెక్కువ పనిజేయుగలుగుదురని అందరికీ తెలిసినవిషయమే. మీ యిబ్బందులను తొలగించి యిన్నిదురభిప్రాయములను తొలగించు కొనిన అసంతృప్తికి మూలకారణములను తొలగించి ప్రజలకు లాభకరముగా నుండు యేర్పాటులను మీ కాఖాధికారులు జేయ లేకుండురని నేను దలంపను.

తపాలు, తంత్రవాదకాఖిల పోటీ

ఉన్నతోద్యోగులవద్దనుండి వచ్చుప్రాతిహేళ్యమునెదుర్కొని మితవ్యయవిధానమును సాగించుచు తోడనే పోస్టుల సర్వీసు సభివృద్ధిజేయుగల సిద్ధవిధాన మేర్పరుచుకొనవలెను. పోస్టుల తంత్రవాదకాఖిల రెంటిని జతజేయుటచే పోస్టులనుంచి వచ్చు రాబడి తంత్రవాదకాఖిల యెక్కువగా వినియోగింపబడుచు న్నది. అనవసరముగా తంత్రవాదకాఖిల యెంత వచ్చింపబడుచున్నదియు బట్టెచువర్చునయమున క్లార్కుగారు తెలిపియుండిరి. కాని తంత్రవాదకాఖిల యెక్కువయద్యోగులందఱు యవసరమనిజెప్పటకు అయనదెలిపిన సమాధానము సంతృప్తికరముగాలేదు. ఉద్యోగులను తీసివేయుట కష్టపాద్యము అయన దెలిపిన కారణములనే ఇంచిత పు వారి నే షార్చు వలన తగ్గింపబడిన చిన్న ఉద్యోగుల పట్లగూడ వర్తింతును. పోస్టుల తంత్రవాద కాఖిలయందు జతజేయుటవలన జరుగు అన్యాయమును, ప్రతిహేళకాఖిలయమును ఆ దైర్ఘ్యము జనరలుగారు త్వరలో గుర్తింపవలసి యున్నది.

మీలో మీరెట్టి సోదరభావముతోనుండి, సరిసమానమగు హక్కులకై యాసించుచుండుచో తంత్రవాద కాఖిలలోనిఉద్యోగులకుగూడ అట్టి సౌకర్యములనే గోరవలెను. వారును మీయెడ నట్టి భావముతోనే యుండవలెను. పోస్టుల కాఖిలకన్న పెరిగి గ్రాపుకాఖిల యెక్కువవేతనములనిచ్చి, వ్యయమధికము జేయుచున్నారనట సుష్టమే. మితవ్యయసంఘమువారి శిఫార్సులను పూర్తిగా కొనసాగించుట కవకాశము లేకుండెనని అధికారులు జెప్పియుండిరి. అంతయొక్క, వ్యాపారరీత్యా యీ కాఖిల యెక్కువ లెక్కల తేజీజీయుట యింకను పూర్తిగాలేదు. అది పూర్తియగువరకు అన్ని యేర్పాటులు, వాదములు ఊహాప్రపంచకమునం దుండవలసినవే.

ఈకాఖిలయందు ఆదాయవ్యయములను లాభసాటిగా నుంచునట్లు యేర్పాటుజేయుచో 1924-25 సంవత్సరము 24 లక్షలు నికరపు ఆదాయముండునట్లు అంచనా జేయబడినది. ఈకాఖిలలోని లెక్కలన్నియు వ్యాపారరీత్యా ఆదాయమునట్టి ఖర్చులందవలెను. ప్రజల యావశ్యకములనుబట్టి ఉద్యోగులసంఖ్య నిర్ణయించవలెను.

మీ యాందోళనలన ఉపయోగముగలదు

మీరు కొన్ని సౌకర్యముల గోరనపుడెల్ల ఉద్యోగులు దెలుపు పెద్ద కఘటనలుగూర్చి నేనిపుడు జెప్పను. ఎక్కువ కూలి యిచ్చినచో లాభము గలదను నూత్రమును నే నమ్ముచున్నాను. మీరు మీకోరికలను సుష్టముగ దెలిపి, ప్రభుత్వోద్యోగులకు చిత్తుగురీతి యాందోళన జరిపినచో, సామర్థ్యము గల ఉద్యోగుల నుంచినయడల ప్రజలకు పోస్టుల కాఖిలగూడ లాభకరముగా నుండునని కాఖాధికారులు గుర్తింపగలరని నేను నమ్ముచున్నాను. మీ దైర్ఘ్యము జనరలుగారిని నేను నిందింప నుద్దేశింపలేదు గాని, మీరు అభిప్రాయ సౌకర్యములను గోరుచు పంపిన తిర్మానమునకు అధికారులతోసంగిన ప్రత్యుత్తరమును నే నంగీకరింపజాలను. మీరెంతగా నేర్పడి మీయసంతృప్తిని వెలిబుచ్చినందులకు సంతసించు దైర్ఘ్యముజనరలుగారు దెలిపిన సానుభూతి వాక్యములతో లాభములేదు. ఫిరోద్యోగియగు దైర్ఘ్యము

జనరలుగారు మరల తన ఉద్యోగమునకు వచ్చెను. ఆయనకు మీయిబ్బందులను వెంటనే తొలగింపమని ఒత్తిడి కలుగజేయవలెను. పోస్టులకీసులను అభివృద్ధిజేసి ప్రజలకు లాభకరముగా నుండునట్లు జేవదనని ఆయన నడిచెను. పోస్టాఫీసు లభివృద్ధి జేయుటకు ఉన్నతోద్యోగులనేగాక, నైవ్యములవలె యెక్కువసంఖ్యగానున్న చిన్న ఉద్యోగుల కితినిగూడ యభివృద్ధి జేసినగాని పోస్టులసర్వీసు సమర్థతగలిగి యుండదని ఆయనకు తెలిసియుండును. క్రిందటి ఒడ్డు చర్చలో, యీకాఖిలయందు గలిగిన నష్టములగుర్చియు ఉద్యోగుల కరివశతల గూర్చియు జెప్పచు చిన్న ఉద్యోగులకై కాఖాధికారులకు యెక్కువ నమ్మకము గలదని జెప్పిరి. ఆయన యిట్లు నడిచిరి.

“మీకాఖిల సామర్థ్యములెక్కువనియు, ఉద్యోగులకు అధర్మప్రసక్తనలవారనియు నిందించువారల దురభిప్రాయము తొలగించుట క్రిందపేదలెక్కలను యింకకదెలిపెదను. 1922-23 లో పోస్టుద్వారా పంపబడునస్తువులలో ప్రతి పదిశేలకు 7 మాత్రము గవ్యసానముల చేరకుండెను. అంతకముందు వర్షము 18 చెందకుండెను. 1, 512 మిలియను రూప్యముల విలువగల ఇన్నూరుపార్సెల్లలో రూ 1,22,000 విలువగలవి మాత్రముపోయినవి. 44 మిలియనుల రిజిస్టరుకాబడిన వస్తువులకు రూ 12,000 మాత్రమే ప్రత్యామ్నా వాపసుజేయబడినవి. రూ 1,278 మిలియనుల మనియూగరులకు రూ 89,030 మాత్రము పోయినవి. అందు ఉద్యోగులవద్దనుండి 50,000 వనూలుచేయబడినది. రూ 89,040 ప్రభుత్వమువారు చెల్లించుకొనవలసి వచ్చెను. అనగా ఇన్నూరు లేఖలలో రూ 12,000 వద్ద 1 రూపాయి, యితర విషయములలో 14,000కు ఒకరూపాయి పోయినది. ఈ సంఖ్యలవలన కాఖోద్యోగుల భర్తగణము, నమ్మకము దెలియవచ్చును.

కర్తవ్యము

ఇంత గొప్పగా పనిజేసిన ఉద్యోగుల సీరితిగా మీన భావముతో జూడదగునా? వారు వేలము సానుభూతి వాక్యములతోను బుజ్జిగింపులతోను సంతృప్తి బడవలసినదా? క్రిందటి దైర్ఘ్యము జనరలుగారు అనేక ప్రాతినిధ్యములను వినియుండిరి. వాటినిగూర్చి యేమి జేయుటకు నిర్ణయించికో దెలియలేదు. ఇది యిట్లుండ ఆటిటు కాఖిలవారు తమఉద్యోగుల వేతనాభివృద్ధికి ఒకలక్షన్నర రూప్యములు ప్రత్యేకించునట్లు పోస్టులవారిని అధికకాఖిలవారినిగూడ ఒప్పించిరి. పోస్టులకాఖిల యెక్కువ వ్యయ ప్రయాసములకు లోనగు ఆర్. ఎం. ఎస్. కాఖిలవారో గలసిక్రిందపేదల జరిపిన సభయందలి తీర్మానములు ప్రస్తుత దైర్ఘ్యము జనరలుగారి కందజేయలేదని నేనింటిని. ఆర్. ఎం. ఎస్.

వారి యిబ్బందులు నిజమైనవి. వారికి పనిజేయు కాలనిర్మాణము తగ్గించి వేతనము లధికము జేయవలసియున్నది. క్లార్కుగారు, మీకాఖిలలో వివిధతరగతుల ఉద్యోగులను దెలిపిన విన్నపములను యీసటికి వినియుండుననియు, ఆయన కాననసభలో దెలిపిన సానుభూతి ఊరకపోదనియు దలంపవలెను. మీకోరికలనుజెలుపుటలో, పన్నులేటు సభివృద్ధిజేసి ఉద్యోగులకు లాభముజూప జూచుచున్నారననిద రాకుండ జేసికొనురని నేదలచుచున్నాను. శట్టనెచ్చించినచో రాబడి హెచ్చుననియు, తగ్గించినచో రాబడి తగ్గుననియు జెప్పెడినూత్రము నేనంగీకరింపను. మీకోరికల నెరవేర్చుకుండుట కిదియే హేతువుగా నూచింపబడినది. పోస్టులకు తగ్గించినచో పోస్టుల కార్యురహెచ్చి రాబడి హెచ్చును. అప్పుడు మీసీరితి యభివృద్ధిజేయుటకు అవకాశముండును. అటుగాక శట్టనెచ్చించినచో వ్యాపారము తగ్గి రాబడితగ్గును. మితవ్యయవిధానముననుసరించి వ్యయముతగ్గించుకొనుటకుగాని, యభివృద్ధిహర్షముల ననుసరించుటకు గానిజలనుపడదు. ఈవిషయమును మీప్రతినిధులతో దైర్ఘ్యముగారు సంప్రతించి సరిపుచ్చవలసి యున్నది. మీరు కొందరి ప్రతినిధుల నెన్నుకొని కేంద్రసంఘముల యొక్కయు రాష్ట్రసంఘముల యొక్కయు సభిప్రాయముల నూచించుటకు దైర్ఘ్యముగారితో సుష్టముగా నెట్టిమామోటము లేక సంప్రతించుటకు కొందర ప్రతినిధుల బంపెదరని నమ్ముచున్నాను.

క్రొత్తనాటకము!

రాజకళింగ గంగు

ఆంధ్ర దేశ సంబంధమగు నాటకము

అత్యద్భుతముగా నుండును వెల 0-10-0 అణాలు.

మా చందాదారులకు 8 అణాలు మాత్రమే.

క్రొత్తనాటకమును వ్రాసిన పరిచయము.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

జూబులు

కమ్మమహాజనసంఘానికి వివాహమహోత్సవములు

సాంఘిక సోదర మహోత్సవాలారా:— కమ్మమహాజన సంఘానికి వివాహమహోత్సవములు జరుగవలయును. ఈ సందర్భమున కమ్మమహాజన సంఘము చరిత్రను వివరించుచున్నది.

సూరపనేని వెంకయ్య.

సెకటరీ, కమ్మమహాజన సంఘము బందరు.

శిష్ట కరణ సమాజము

శిష్ట కరణ సమాజము శిష్టతను నూతన సంస్కరణలను గానోచితముగా సమర్థించుచున్నది. మ.రా.రా.శి. యన్. కే. దాసుగారు, బాలిశ్రవణ కృష్ణమూర్తి, పాల్వంచవాసులు ఎల్లవరాంతరాముల మహాపాత్రులు గారు. 10, జులయూరివాసి దేవీరరామారావుగారు 10, తులసామనకు విరాళముగా కలపబడినది.

కుమారస్వామి పాత్రులు

కార్యదర్శి.

గోదావరిజిల్లా, అమలాపురం తాలూకా

కాంగ్రెసుసంఘము

ఎన్నికలు

ఈదిగవరకాల్లో ఎన్నికలు జరిగి యీ కింద పేర్లైన బడినవారు ఎన్నికైనవారి.

అమలాపురం జిల్లాసంఘమునకు:— 1 జొన్నలగడ్డ మల్లపరాజు, 2 చాగంటి అయ్యలలింగం, 3 ఇంటూరి వీరభద్ర రావు, 4 చెన్నా వీరాజు, 5 రజనం మల్లయ్య గారు.

అంతాజీపేట ఫిర్యా:— 1 కళా వేంకటరావు, 2 చాడ్రేపు జగ్గరాజు 3 రివూరి వెంకటేశ్వర్లు 4 దంతలూరి వెంకటకృష్ణారాజు 5 గుంటూరి సోమరాజు గారు.

తొత్తరముడి ఫిర్యా:— 1 నూకల వెంకటరత్నం 2 జిల్లేళ్ల వెంకటకృష్ణారావు 3 క్రీవోలేటి రామారావు 4 మెల్లపల్లి సత్యనారాయణ, 5 చినసయ్యదుర్గా గారు.

అల్లవరం ఫిర్యా:— 1 క్రీవడిపల్లి గుమ్మరాజు, 2 కూచి వంధి గవరాజు 3 పోలవెట్టి స్వామినాయుడు 4 గోపేటి వెంకటచలం 5 నడిపల్లి చినబంగారాజు గారు.

భీమనల్లి ఫిర్యా:— 1 నముడూరి వెంకట్రావు, 2 కూచిమంచి లక్ష్మీనరసింహం 3 సామవేది కృష్ణమూర్తి 4 గరి మెల్ల నరసింహమూర్తి 5 చిక్లం రామమూర్తి నాయుడుగారు.

కాడ్రేపేట, ముమ్మడిపరం ఫిర్యాలు ఎన్నికలు పూర్తి గావడము. దరఖాస్తులు పంపగోరువారు 25 వ తేదీకి పంపుటకు కోరుచున్నాను.

రాష్ట్రీయసంఘమునకు:— 1 జొన్నలగడ్డ మల్లపరాజు 2 కళా వేంకటరావు 3 గోపేటి వెంకటచలం 4 రివూరి వెంకటేశ్వర్లు 5 ఇంటూరి వీరభద్రరావుగారు వేరే పోటీదారు లేక పోవుటచే తాలూకా మొత్తమున ఎన్నికైనవారి.

తాలూకాలో నాలుగవరకాల్లో ఎన్నికైనవారి కాంగ్రెసుసంఘముల జేర్చుట బాగుగా జరుగుచున్నది. కాని పని అన్ని పోట్లను పూర్తి గావడము. ఇంతవరకు గాంధీభావనాధిశివముగా 300 రూపాయలు మదరాసు పంపబడినవి. వివాహములు, తదితర కార్యములలో తలకు స్వరాజ్యసంఘములు చేయబడుచున్నవి.

కార్యదర్శులును, ప్రచారకులును ప్రతి గ్రామమున కొక సారి వెళ్లుటకు వీలయ్యెను. గావున తద్దానిములూని సంఘ కార్యదర్శులు తదితర అధినులు కట్టుమునములచేసి తక్షణం మాకు పంపగోరుచున్నాను. శుభకార్యములలో మనము సామ్యునందెయే కడచినరెండుసంవత్సరములను తాలూకా ప్రచారము చేయగలుగుచున్నాము. కావున తాలూకా ప్రజలు ఇక్కడ అనుమతిగా వచ్చుచున్న యాయాచారమును వృధాచేయక తోడ్పడవలయును. వివాహములు జరుగుచున్నప్పుడు తెలియ బరచినచో ఆయా ప్రదేశములకు మేముకూడ వెళ్ళెదము.

కళా వేంకటరావు,

తా. సం. కార్యదర్శి.

శ్రీ వేంకట సత్యనారాయణ స్వామి వారి

మహోత్సవ కళ్యాణము:— శ్రీరత్నాక్షి గారు సంగ్రహించిన యేకాదశ గురువారము మొదలు ఆనగా 1924 నవంబరు 21 వ తేదీ మొదలు ప్రారంభమైన శ్రీస్వామివారి కళ్యాణోత్సవము కార్యక్రమశ్రీ: రితిని జరుగును.

మేనెల 15 తేదీ రాత్రి ఊరేగి. పుటకొర్రు, గరుడ, గజవాహనములు కల్యాణ మహోత్సవము. 16 తేదీ సాయంత్రము వారిధి. రాత్రి రాజవాహనములైన పూరేంపు టుక్కనము. 17 ఉదయం కవిహారోత్సవము, మధ్యాహ్నము నవస్యం, రాత్రి ఉండెత్తన, నాటకము, పొన్నవాహనమైన పూరేంపు టుక్కనము 18 ఉదయం చక్రార్థము, మధ్యాహ్నము నాగబలి, దండయాదీంపు, రాత్రి ఊరేగి, గొల్లవేడుము. 19 తేదీ మధ్యాహ్నము, వీణపాట (శ్రీకృష్ణా కణిగో పాలకర్ప) రాత్రి శ్రీ పుష్కరము.

నోటు:— అవకాశములనుబట్టి, భక్తికర పూజలను గురించి, మేళ, తాళములు, జనువిధములను ఉత్సవములు గానింపబడును. కొన్ని మార్పులకుడ చేయబడును. వర్షాకాలమును బట్టి, భక్తులు జరిగిన భావన గమనములు చేయబడును.

శ్రీరాజా యినుగంటి వేంకటరాజగోపాల

రామ సూర్యప్రకాశ రాయగంగారు

శ్రీ వేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి యజ్ఞాదు వస్తులు గోదావరిజిల్లా పెద్దపురం తా. అరెంపూడి అప్పలం 15-4-24.

కృష్ణాజిల్లా విద్యార్థి మహాసభ

ఇదివరకు శేను ప్రచరించిన కృష్ణాజిల్లా విద్యార్థి మహాసభ బంధనతో పెట్టుటకు, ప్రయత్నములు జరు చేయబడి. విద్యార్థి సభలను కొందరు బందరు మార్గమునందు, విద్యార్థులు వచ్చుటకు చాలా కష్టమునందు, నిదరకు బందరును చాలా విద్యార్థి సభలు జరిగినందు, అంతవల్ల బందరుండే యావిద్యార్థి సభ సులభమైనదిగా జరిగెదదయ్యె, కొన్ని పన్నులనుండి ఉత్తరములు వచ్చినవి. ఈ సెలవులలో పుక పెట్టి, మేనెల ఆఖరులో పుక పెట్టబడినది, కొందరు విద్యార్థులు ప్రాయశాస్త్రము, మహారాష్ట్రీ కందడ సర్వేక్షకాశ్రమి, అఖిల భారత విద్యార్థి మహాసభ కార్యదర్శులు, భారత సామ్యమైతరి కార్యదర్శి పెట్టి కలసి నదిని చూ, వీలైన వో ఏ పీల్ మాసాంతమున పేట్టబడినదిని చూ, ప్రాసీయన్ గారు. ఇదియెప్పుడు పెట్టుటకును సోదరుల వీరయంక పనియొచ్చు. కాన పరికామమున తెలపబడినది. ఈ విద్యార్థి సభకు, ఆసనాధ్యక్షులు ప్రేరేపితై విద్యార్థి దళముండి తప్పించుకొనినవారికి ఇందు జోక్యము లేదని సోదర విద్యార్థులు పంపురు శ్రాసీయన్ గారు. అది అంతయు సమంజసమే కాని యొక్కటిమాత్రము మనవిచేయవలెను. అఖిల భారత విద్యార్థి మహాసభవారు, జిల్లము మనవారికి సహితము, వారి సభలందు పాల్గొనటకు తావిచ్చి. గావున విద్యార్థుల ప్రాముఖ్యత ప్రాయము తక్షణము తెలుపగోరెదను. పరికాధిశివముగా వారివారి అభిప్రాయములను తెలుప గోరెదను.

ఇంతకేవలం ప్రాసీయన్, కాస్టరస్ (లిటిమి యంబై, యిగివనతో పాటు, లండన్ లో జరుగవలసి, దానియందు అభిలాషయున్న, విద్యార్థులు ఈ సభకు చెంది వారు, దానియందు పాల్గొనవలెను, యనవలెను గూర్చి సర్వేక్షకాశ్రమి గారు జాబ్బిపాడును తెలియబరచినది. అఖిల భారత జేతమునందలి జాతీయతవారు యంత్రాధిపత్యమును, జిల్లేయలనందిగ తిర్యునియన్నాడు. వారికి రాజనాసామ్య, మనము దీనిలో జోక్యములేక జేసికొనట తప్పే. కాని కృష్ణులకు స్వాతంత్ర్యమున్నదిగదా?

శ్రీయతి డాక్టరు రేగారు దక్షిణ భారత ముచ్చుని నిదియు వారినే మనసభకు అధ్యక్షులుగా నండగోరిన చాలా బాగుండని శాస్త్రీగారు తెలియన్నాడు. విద్యార్థులు ఎవరు అధ్యక్షులుగనుండుటకు తమయే నూతి పగోరుచున్నాను. 1921 వ సంవత్సరములో విద్యార్థులు చాలించినవారు కొద్దిగండిమాత్రమే. శేనువారిని యజ్ఞమహోదయ వివరములు ఇచ్చియున్నాడు. కృష్ణాజిల్లా బహుపెద్దది. ఇందు విద్యార్థులు పెట్టు మంది తమచదువులను ముగియన్నాడు. కావున వారందరు తమతమ తత్వక విషయములను వివరమును సత్తరముద్వారా తెలియజెవవలసి గోరుచున్నాడు.

వల్లూరి రామారావు.

గొడుగుపేట, బందరు.

శృంగవరపుకోట

శ్రీయుత పూసపాటి కుమార వేంకటపతి

రాజగారికి వన్యావలము

ఈనెల 18 తేదీ ఆదివారమున శృంగవరపుకోట తాలూకా ప్రజలు శ్రీయుత పూసపాటి కుమార వేంకటపతి గారికి పన్నులను కావనభ్యుత్తై నందలకు సహజసత్వము సమర్పించిరి.

మొదట సామంతులము 5 గంటలకు ఊరేగిపురో శ్రీ రాజావారిని బాలికాపాత్రులకు తీసికొనినవచ్చి తాలూకాజూని వివిధ గ్రామముల ప్రజలచే సభామండపము (కేక్రింకిపోయినది. పిమ్మట శ్రీయుత మోహన మునినాయుడుగారిచే ఉపహరింపబడి భూమిలెడ్డి సహ్యానీశాయుడు బొండ్ల రాఘవ పాత్రుడు గారచే బలబరచబడి మ.రా.రా.శ్రీ దూగ్యులు డిక్షిణా మూర్తి (కేక్రి) గారు ఆ గౌరవాధిపత్యము వహించిరి. అధ్యక్షుల ప్రారంభోపన్యాసానంతరము సహ్యానీశాయుడుగారు శ్రీయుత పూసపాటి కుమార వేంకటపతి గారికి శ్రీరాజావారి పూర్వవత్తరమును నడవారించుచు రాజావారికి సహ్యావతరము సమర్పించి పిమ్మట శ్రీయుత కవిశేషుల వేంకటసత్యనారాయణమూర్తి కందాడ సర్వేక్షకాశ్రమిగారును, కైస్తవ యశోభద్రులగు పిమ్మట కలపన్ గారును ఉపన్యసించిరి. తరువాత భూమిలెడ్డి సహ్యానీశాయు కరినూనూనారాయణగారు తాము శ్రీరాజావారిపై ప్రాసీనపద్యములను మృదువధుర తెలియ చదివెరి.

శ్రీరాజావారు ప్రత్యుత్తరముచ్చురు తాము కావనభ్యుత్తై వేల్లు సర్వరాజ్యము దెచ్చుట జరిగినయనుదొరనము వారు తమ జాగ్రత్తతో అవ వీర్యరక్షణకైన కావనభ్యుత్తై ముల తన స్వరాజ్యముకచ్చుట లెల్ల జరిగెనును శుభముగా వెల్లడించిరి.

శ్రీరాజావారి ప్రత్యుత్తరముచ్చురు పూర్వమే దంతపుపెట్టెలో సహ్యావతరమునంది శ్రీయుత మునినాయుడుగారు రాజావారికి సమర్పించిరి.

రాత్రి 9 గంటలకు బాలికా పాత్రుల విద్యార్థిశిలు లక్ష్మీవిలాస ప్రదర్శనమును పేజిల నోడ ప్రదర్శనమును గాంచి సభ్యుల కావడము కలుగజేసిరి. అధ్యక్షుల అంత్యోపన్యాసముల నెట్టింధము తెలుచుగా జరిగెనుండలెనయను అల్లుజుగుటచే ప్రజలను; ప్రజలచే పెచ్చుకొనబడిన కావనభ్యుత్తై సభులును అన్యోన్యాభిప్రాయముల తెలుచుగా వెల్లడించుకొనుట కనక కమంతుని నిలపవచ్చిరి.

ప్రస్తుతాచారమునకు లోపములేకుండ సభాప్రారంభమునకు పూర్వమే అల్లాపారించు (టీచర్) చేయబడిన.

అధ్యక్షులు వందలములతో సభముగించబడిన.

క. వే. సత్యనారాయణమూర్తి.

వందలకవి స్మరణము

బృందావనపుర వాస్తవ్యులు లక్ష్మీదార్య మీశాంధి కా పుత్రులకును సునర్ణమునీ గోరేలకునును శ్రుతి సృష్టిపురాణేతిహాసకావ్యములను గీర్వాణాంధ్ర భాషాను: లతాధురంధరమును వివిధావధానవికారములను అతిమాత్ర ప్రతిభాశ్రవణిత ముగరు వచన రచన చేయజను, సుగుణమునీ గణాంకములను, అస్త్రీమహోదయమును సత్య బ్రహ్మశ్రీ శ్రీగిరి చెన్నులసత్యు శాస్త్రీ గారు రుధిరార్ద్రా శామసంజర్జన మాకుకు 2 సోమనాము భౌతికవీరము బాసి కేర్తికాయ మధుంచి జరలోకము లెరి. ఈ ఉండెత్తవికార్య నిద్యాయము విశ్వ బ్రాహ్మణకోకమునకు గొప్ప ముచ్చు వాటిల్లుటయే గాక యాంధ్రముల కొంత సేవకపోతుననినాడ జెప్పకొప్పును.

పెద్దపాటి కోటయ్య శాస్త్రీ

శ్రీ డిక్షిట సంస్కృత పాఠశాల పాఠ్యములు గరపాడు, గుంటూరు జిల్లా

శుభవార్త

కర్మగారి "రాబడిపన్ను డిల్లెను నింపుకము"ను పుస్తకము: నుండిన వర్తకము, కేడ్ల పాఠ్యములు, వక్రీ, దళాతీలు కైరా, నూటికి 50 లాభము నొందుచున్నాడు. కేక్రి, కర్మకులు, కేక్రిల సమూహము, చట్టములో ముఖ్యములములు, అన్ని విధములగు డిల్లె, అర్చి మసాదాములకు సరేక నూత్నములు లభి. నిల రుప్ప 1-2-0.

భారతి చందాదారులకు రు. 12-0.

వేమంజేరి శ్రీనివాసాచార్యులు, బహుశిధి, చిత్తూరు.

ప్రత్యక్షము లగుటలానే కాననుచును జేసికొని
ఆదిదరకును అనుచు అనుచును సాధుని కలె
జీవితమును గడపి కన ప్రాశస్త్యములను, ఆలవాటులను చూచు
కొనవలెను. ఈ విషయములందు జన్మద్రవ్యము పనిచేయవలె
ను. ఇతరకంటె ఎక్కువ సౌఖ్యము, కృష్టి నాగరికముందు
నా? ముమ్మటికి నుండదు. లేదు, బీటిని సాధించుటకు మా
ద్రవ్యము చులకన. అత్యుగ వీటిని బడయవచ్చును. దీనికి ది
వ్యోపధము ప్రేమయే. 'బంగళాకర' 'పేదరింట్లము' ఇదియే
నాగరికమునకు అర్హము.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము ప్రతిషాపులో దొరకును

కఫహరిచూర్ణము

చిన్న దబ్బీ 1-కి 0.8-0 (6 దబ్బీల మందుగలది) 1-కి రూ. 2.0-0
ఈ చూర్ణము వనమాలికలచే చేయబడినది.
తగ్గు, ఉబ్బునము, కాగపీస, శ్రేణ్యజ్వరము మొదలగువానికి
మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనుట మంచిది.

జీర్ణరసాయనము

అశ్మములన భుజించిన వస్తువులు రక్తమునకు గరిగా మారవు.
అజీర్ణము మిగిలిన శోగములకు కారణము. దీనివలన జీర్ణశోగము
లందు రక్తస్రావము (కమమ) గలిగి దుర్బల మేర్పడి అయ్యవు
పడియును. 26 మాత్రల దబ్బీ వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టుకు తైలము

దబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0.8-0 వి. పి. సహా 0.13-0
ఈ తైలము పొడలు, బొట్టి, తేలుపు, నలుపు,
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

బలహీనము, నరకముల బలహీనము

రక్తశోధి Deschiens' syrup

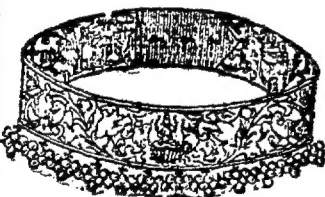
మొదలగు వాటికి.

నిరపుట ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణనదియై, 30,000 వైద్యులు ఒకప్పుడొప్పునను. దబ్బీపు, పాపి
అను మాత్రము, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కును.

నమ్మకమునకు ప్రసిద్ధి చెందినది

చేతిపట్టెడలు, లేక నాగవత్తులు

వీటిని పాతికావరక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగు
ళము వెడల్పువరకును, 6-14 సంవత్సరముల వరకును యే మోస్త
రులో కావలసినను చేయవచ్చును. చేదారం సహా మజారి
రూ. 25-30 వరకు గలదు. మోస్తరు, పనితరము వీటిని
అనుసరించి సంవత్సరములు, మజారి నిర్ణయించ బడును. సవరము బంగారుకు పూచీ యివ్వ
బడును.

172 పుటల మా అందమైన పుటలాగు ధర రూ. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 వైవాజుబాబుగోడ్డు మద్రాసు.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

పాశ్చాత్య ఔషధాలపండుకలు వారి లోకాయుధములు. ఈ దివ్యమృతము మిక్కిలి
విలువయైనకస్తూరి, కంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది.
ఇంత విలువగల ఔషధములేదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-800 మాత్రలు
గల బుడ్డి 1-కి ధర 0.4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పాకింగు పోస్టుభిక్కువేర. బిడ్డలు
మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానశేధములలో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ
తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణముచున్నవి.

కృష్ణరాజరసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము
దలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణమువంటిది. వైద్యులును కుదుర్చుటయేగాక మంచిర కృత్తిని, అద్భుత
మైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగములకతైలము:—కంఠమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి,
మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శో, శ్రేణ్యోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

ద్రుపపరిహారిణి:—ఎటిరకము తీట, పాడ, ఎంతకాలము నుండియున్న ను మూడుపూటలలో మండిపోవును. 0-4-0

చారికేళాంజనము: కండ్లలో ఎలుపు, నీళ్లుకారుట, ముసక గాయముడుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగువనిమించుకును 0-8-0

మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజను ఒకసారి మా ఔషధములు కొనినవారికే తెలియును.
పాశ్చాత్య ఔషధాలపండుకలు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారాధువైద్యశాల, మైసూరు.

అందరును వాడతగిన

మామదనమంజరి టానిక్ మాత్రలు

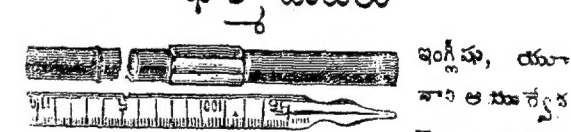
వీటినివాడుటచే ఆయుస్సు, అంతము, ఆరోగ్యము మొ
దలగువి కృత్తిమగును, అన్ని రకముల వ్యాధులకు ఎట్టి స్థితిలో
నైనను మంచిగుణము నిచ్చును 40 మా గల బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 1
తైలవిద్య కావలసినవాడు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ
27 వైవాజుబాబుగోడ్డు, మద్రాసు.

“ఎమెటా” పలకలు

బడిల్లెలకు చాల ఉపయోగకరము.
క్రొందపడిన కడులనే కడుల దరి పూచీ నిచ్చుచును.
కడులకు ఈ దిగువ విలాసములు వ్రాయును.
2

Messrs. T. H. Khanna
22, Linga Chetty Street, Madras

ధర్మామెటరు

ఇంగ్లీషు, యూ
వారి ఆయుర్వేద
వైద్యుల కర్తవ్య
శరీరమయొక్క కీలకస్థితిని జ్వరములను తెలిసికొనుటకు
ప్రతి మనస్సుకర్తవ్యమై వుండవలసిది. ఇది మేము జర్మనీ
రియోజుచేయించి రప్పించుటచే స్వల్ప మెకే అమ్మచుంటిమి.
ధర్మామెటరు 1 కి ఖరీదు రూ. 2.0-0 వి. పి. చార్జ్ పత్ర్యేకము.
ఎం. రాంజీదాసు, 82 చీనాబాబు, మద్రాసు

వెంకిజీ బంగారు

బహుమానము

లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గము లేదు

మోసము లేదు

వదైన రాకపోవుటలేను

పగటి వెలుగునలె స్పష్టమైనది

ఒక రూపాయను ఖచ్చితముగా 82 ఆక 3 నిగరా మాత్ర

లను కొనుడు. బలహీనము, అజీర్ణము, ముసక శరీరము

బంధమై వ్యాధు:న్నియు పటానంచలలే పోవును. దానిని

ఉపయోగించువారు “దానియొక్క వెంకిజీ బంగారు

సత్య” సమాసము తెలుపుచున్నాడు.

పూర్తి కాటలాగ్ నవ వ్రాయుడు
ఆలంక నిగరా ఔషధశాల,
28 బ్రాడ్వే మద్రాసు.